१ सिरालसेट बावजी गव्हाणे व फडतरे याकडे होता तो विठोजीस देऊन हरीजागर होलकर व फडतरे याजकडे करार केला सिरालसेट दोघा गव्हाणियानी बरावर न्यावे

१ संक्रातीची सुघडे अवघ्या आधी विठोजी गव्हाण याजकडे द्यावी

५

या खेरीज हक उत्पन्न चौघानी आपलाले विभागा प्रो घ्यावे

१ इनाम रुके ८६
१ मोकदमीचे थल असेल ते
१ सेव माल्याची
१ वाण्याचे दुकानास सुपारी येक
१ साल्या कोष्ट्याचे मागास आटफले येक
१ नदीचा उतार
१ रावता महार होलकर व फडतरे

७

१ मोकदमीचे वाडे
१ तेल्याचे घाण्यांस तेल वजन ८८। पाऊसेर
१ धनगराचे मागास चवाले येक
१ वराडाची खोबऱ्याची वाटी
१ वाण्याचा वोंटल
१ रानातील पारध
१ ताबोलियाचे दुकानास पाने १३ तेरा

७

सदरहु प्रमाणे मानपान चौघानी आपलाले घ्यावे हक उत्पन्न लिहिले आहे हे व याखेरीज कदमी असतील ते व जदीद होतील ते चौघानी तक्षीमप्रो घेऊन तहनाम्या बमोजीब वतनाचा उपभोग कालींत व पाढरीचा करावा॰ याप्रो मल्हारजी बिन खंडोजी पो होल्कर यास आज्ञापत्र सादर करून हे पत्र तुम्हास लिहिले असे तरी तुम्ही सदरहु मोकदमीचे वतन होलकर व फडतरे व हरदु गव्हाणे यास विभाग प्रो देखील मानपान यांस व याचे पुत्रपौत्रादि वंशपरंपरेने चालवणे या पत्राची प्रत लेहून घेऊन हे पत्र भोगवटियास होलकराजवल परतोन देणे जाणिजे छ २१ जिलकाद आज्ञा प्रमाण

लेखन सीमा

श्री

लेखांक ८

१६७२ आषाढ शु० ६
१७५० जून २८

राजश्री मल्हारजी होलकर व राजश्री जयाजी
सिंदे गोसावी यांसि

अखंडित लक्ष्मी आलंकृत राजमान्य श्री बालाजी बाजीराव प्रधान आसीर्वाद उपरि येथील कुशल जाणून स्वकीये लिहिणे विशेष तुम्हाकडे नजर बा तालुका माधोसिंग साल मारापासून दरसाल रुपये ५०००० पनास हजार करार केले असेत दरसाल सरकारांत सदरहू रुपये पावते करून पावलियाचा जाब घेणें तेणे प्रमाणे मजुरा असेत या खेरीज राजश्री महादजी आबाजी यांज बावत नजर दरसाल रुा १०००० दहा हजार पेसजी करार केले आहेत त्याप्रमाणें पावीत जाणे पावल्याचा जाब घेणे तेणे प्रमाणे मजुरा असेत जाणिजे *रा छ ४ साबान सुा इहिदे खमसैन मया व अलफ बहुत काये लिहिणें

लेखन
सीमा

श्री
राजा राम नर
पति हर्ष निधानं
बाळाजी बाजीरा
व मुख्य प्रधा
न

१६७२ आषाढ शु० ११

लेखांक ९

१७५० जून २८

श्री.

राजश्री मल्हारजी होलकर व राजश्री जयाजी सिंदे गोसावी यांसि

छ. अखंडित लक्ष्मी आलंकृत राजमान्य श्रों बालाजी बाजीराव प्रधान आसीर्वाद उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीये लिहिणें विशेषं प्रांं गुजराथ पैकी सुरत आठावीसी सरकारांत ठेऊन बांकी प्रांत मजकूर कुल पैकीं निमें सरकार व निमे

---

* येथून अक्षराचें वळण निराळें आहे.

उभयता तुम्हीं याप्रमाणे करार केला असें सुरत माहांल आठावीसी खेरीज करून दरोबस्त प्रा मजकूर पौ समाईक राजेश्री माहादाजी अंबाजी यासि वेरीज रुपयें ८०००० आठ लक्ष पैकी सरकार हिशाचे यैवजी रुपये ४०००० च्यार लक्ष व तुमच्या हिशापैकी रुपये ४०००० च्यार लक्ष द्यावे बाकी यैवज निमें तुम्हीं घेणे व निमें सरकारांत देणे सुरंत अटवीसी पैकीं तुम्हां उभयेतांस माहांलं येक लाख रुपयांचा द्यावयाचा करार केलां असे जाणीजे छ ४ * साबान सुा इहिदे खमसैन मयां व अलफ बहुत काये लिहिणे

लेखन सीमा

श्री राजाराम नर पति हर्षनीधान बाळाजी बाजीरा व मुख्य प्रधा न

लेखांक. १०

१६७२ आषाढ शु. ६
१७५० जून २८

श्री

राजश्री मल्हारजी होलकर व राजश्री
जयाजी सिंदे गोसांवि यासि

छ अखंडित लक्ष्मी आलंकृत राजमान्य श्नो बालाजी बाजीराव प्रधान आसीर्वाद उपरि येथील कुशल जाणून स्वकीये लिहिणें विशेषं तुम्हाकडें प्रां बुदी व पानेणवे वगैरे प्रांत मजकूर येथील चौथाईचे अमलाचा मक्ता सालमजकूरां पांसून सांल दरसांल रुा ७५००० पाउण लक्ष करार केले असेत सदरहु प्रमाणें सांल दरसाल सरकारांत पावते करून पावलियाचें जाब घेणे तेणेप्रमाणे मजुरां असेत जाणिजे + छ ४ साबान सुां इहिदे खमसैन मयां व अलफ या खेरीज राजश्री माहादाजी अंबाजी

---

* येथून अक्षराचें वळण निराळें आहे.

यांजबाबत दरसाल साये १५००० पंधरा हजार करार केले असेत पावते करीत जाणें जाणिजे रा छ मजकूर बहुत काय लिहिणे *

बार

१६७२ श्रावण शु. ३
१७५० जुलै २५

श्री

*लेखांक. ११

अखंडित लक्ष्मी आलंकृत राजमान्य राजश्री बापूजी नीलकंठ कमाविसदार पा सुजालपूर गो यांसि

सेवक बाळाजी बाजीराव प्रधान नमस्कार सु॥ इहीदे खमसेन मया व अलफ मौजे त्रिंगलपुर ता॥ मंगळाज पा॥ मजकूर हा गाव पेशजी वाटणीच्या समई वजा करून रोहिल्यानी आपले तर्फेने राजश्री गंगाधर यशवंत दिमत राजश्री मल्हारजी होलकर यांस दिल्हा आहे. त्याप्रो गांव यांजकडे चालत आहे त्याप्रमाणे तुम्ही मौजे मजकुरास ताकीद करून गांव चालत आल्याप्रमाणे चालवणें तुम्ही नव दीगर न करणे जाणीजे

छ० २ रमजान आज्ञाप्रमाण

---

* या च तारखेचें बाळाजी बाजीरावानें मल्हारजी होळकर व जयाजी सिंदे यांना लिहिलेलें दुसरें पत्र आहे. त्यांत निराळा मजकूर आहे तो असा–" प्रांत बुंदी व पा नेणवे वगैरे प्रांत मजकूर येथील फडणिसी राजश्री माहादाजी अंबाजी यांस सांगोन वेतन सालीना रुपये ३००० तीन हजार करार केले असेत सरकार मंखल्यां सिवाय साल दरसाल पावतें करीत जाणे "

श्री.

लेखांक १२

१६७२ श्रावण शु. ५
१७५० जुलै २७

• श्री •
राजाराम नर-
पति हर्ष निधान
बाळाजी बाजीरा-
व मुख्य प्रधा
न

आज्ञापत्र समस्त राजकार्य धुरंधर विश्वासनिधी राजमान्य राजश्री बाळाजी पंडित प्रधान तो मोकदम मौजे त्रिंगलपूर तो मंगलाज पा सुज्यालपुर सुा इहीदे खमेसन मया व अलफ मौजे मजकुर पेशजी वाटणीच्या समई रोहिल्यानी आपले तर्फेने राजश्री गंगाधर येसवंत दिा राजश्री मल्हारजी होलकर यास दिला आहे, त्याप्रों हुजरून करार करून दिला असे. तर माारनिलेसी रुजू होऊन अमल सुरलित देणे जाणिजे. छ० ४ रमजान आज्ञा प्रमाण पत्राप्रो वसुल देणें उजूर न कर्णे

लेखन
सीमा

बार

ले. १३ श्री

१६७४ आषाढ शु. ९
१७५२ जुलै ८

राजश्री मल्हारजी होलकर गोसावि यांसि

छ. अखंडीत लक्ष्मी आलंकृत राजमान्य स्नेो बाळाजी बाजीराव प्रधान आसीर्वाद. उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लिहित गेले पाहिजे विशेष चिरंजीव दादाची तुमची भेट जाली याचा निष्टेने कितेक मनसुबे करावयाचा आर्थ लिहिला त्यावरून बहुत संतोष जाला ऐसीयास प्रस्तुत सविस्तर चिरंजीवाचे पत्री लिहिले आहे त्या प्राो फौज जमा करावी आम्ही हि लौकरच फौजेची तयारी करून बाहेर निघतो

ज्यात नफा इमानास उतम त्या प्रो मोगलाचा गुंता उरकून सरकारच्या कामास लागावें दिलीकडील वगैरे मनसुबे ढीग आहेत. यास्तव लौकर फौज जमा करावी म्हणून चिरंजीवानी लिहिले त्या प्रो कर्तव्य ते करूं देशी मराठी फौज आलियावर जमव्हावयास विलंब लावीत तथापि बहुत ताकीद तयारीची करितो छ. ७ रमजान बहुत काये लिहिणे

० श्री
राजा शाहु नर
पति हर्ष निधान
बाळाजी बाजीराव
प्रधान

लेखन
सीमा

ले. १४ श्री १६७४ मार्गशीर्ष वद्य १४
१७५३ जानेवारी ३

राजश्री महिपतराव कवडे
गोसावी यांसि

छ. अखंडित लक्ष्मी आलंकृत राजमान्य स्नों बालाजी बाजीराव प्रधान आसीर्वाद सुां सलास खमसैंन मयां व अलफ राजश्री जानोजी ढमढेरे व परसराम सितोले व उदाजी सीतोले याणी हुजूर विदित केले कीं पा बेटावद प्रांत खानदेश येथील तहे करून सनदा पाठविल्या आहेत त्या प्रमाणें घेत नाहीं जाजतीं उपसर्ग लावितात म्हणुन त्या वरून हें पत्र सादर केले असे तरी पुर्वील तहे करून सनदा पाठविल्या आहेत त्या तहे प्रमाणें चालणें दुसरे परगणियांची खंडणी करणें ते गांवगना जीवन पाहून परगणीयांची पाहणी करून जमाबंदी करणें आदा मसाला रोज खुराख व बटा मन माने तैसा घेतात त्यास पहिलें पासून ढमढेरे व सीतोले घेत असतील त्या प्रो घेणे त्यांचा तहे असेल त्या तहे प्रो तुम्ही ही घेणे जाजती उपसर्ग न देणें परगणा उज्याड न होय ते करणें जाणिजे छ २७ सफर

० श्री
राजा शाहु नर
पति हर्ष निधान
बाळाजी बाजी
राव प्रधान

लेखन
सीमा

पो छ २ रबीलाखर
मुा सुलतानपुर.

लेखांक १५ शके १६७५

इ. स. १७५३

श्री

यादी कामे निा राजश्री मलारजी होलकर वगैरे सुा आर्बा खमेसन मया आलफ सरकार श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान

गुजराथ येथील करार पेशजी जाहला आहे त्या प्राा करार करून द्यावें कलम १

सुरत आठाविसी पैकी एक लाख रुपयेचा माहाल पैकी जयाजी सींदे नीमे नीमे होलकर या प्रो करार कलम १

मोगलाचे किल्यापैकी आसामिया मशारनिले

१ किले चांदवद

१ किले ईंद्राई

२

दोन किल्याचे हवलदारी मात्र सांगाव्या बरकड बंदोबस्त सरकारातून करावा. कलम १

मोगलाकडील किले घेतलेआहेत त्याज पैकी मातबर किले आहेत ते पांच सात सरकारांत ठेऊन बाकी देऊन मोगलाचा सला करावा सैद लस्कर खान व जानबा यांचा इमाव चितापासून अमच्या वकीलाच्या विद्यमानें करावा कदाचित फिरोन त्याणें लबाडी केली तर आवघी यांसी मिलोन परिछीन बुडवावा आक्रित्रिम जसा राहिले तसा संदेह सोडून करावे १

पा चांदवड येथील किलेजातचा सरंजाम व विठल सिवदेऊं याजकडे कदीम गांव सुा ९ नव आहेत ते खेरीज करून बाकी गांवच्या मोगलाईच्या सनदा दरोबस्त द्याव्या करार कलम १

चांदवडचे गांव दिल्हे आहेत त्याजपैकी येक गांव दिड हजार तनख्याचा सरकारांत ठेवावा १

किलियाचा बंदोबस्त दरोबस्त सरकारांतून चितास येईल तसा करावा कलम १

किल्याच्या जागीरा आहेत त्यास सरकारांतून कमावीस ज्यास सांगणें त्यास सांगून त्याकडून यैवज किल्यास देवावा १

बोराडीचे मल्हारबानी घेतलें ते सरकारांत ठेवावें पवारास न द्यावें. कलम १

खावंदाचे आज्ञेत वर्तावें

कलम.

१

पा ५१ प. ४१

मोगलाकडील राजकारण अगर हरयेक जागा राजकारणे खावंदास सांगोन

गंगाधर येशवंत

१ किले मार्कंडेय येथील सबनीसी

आज्ञाप्रो करणे तर करावी १

राघो लक्ष्मण.

१ देवगाव प्रो नेवासे द्यावयाचा करार पेशजीच जाला होता तो दिल्हा नाहीं सबब हालीं सनद येथून दिल्ही

१ किले राजदेहारच्या किल्याची सुभेदारी.

—

२

दोन कलमे.

बालाजी बावाजी केतकर याणी दोन-वर्से धोडपेसाठीं मेहेनत केली सबब यास किले कांचना येथील सबनिसी करार केली कलम १

खंडो मोरेश्वर यासी किले कांचनाचे कारखानविसीची फडनिसी १

बोराडीचे ठाणें सरकारांत ठेवावें मार-निलेकडेही न द्यावे व पवाराकडेही न द्यावे सरकारांत ठेवावें

१ किले रामसेजेची फडनीसी सबनिसीची.

—

२

दोन असामिया द्याव्या करार.

रामाजी यादव

१ गांव दढा हजाराचा पेशजीच्या गावापैकीं

१ किले देहरची फडनिसी

—

२

दोन कलमे.

विठल सिवदेऊ

१ चांदवड मल्हारकडे दिल्हे त्याचा मुबदला पाटोद्याची कमावीस द्यावी.

करार.

१ किले धोपडची सबनिसी

१ किले कांचना येथील जागीरीची कमावीस

—

३

ले. १६ श्रीमार्तंड शके १६७५

इ. स. १७५३।१७५४

यादी निा राजश्री मल्हारजी होलकर सुा आर्बा खमसैन मया अलफ

प्रांत गुजराथ येथील करार पेशजी ला आहे त्याप्रो हिसा द्यावा सुरत अठावीसीपैकी येक लाख रुपयांचे माहाल द्याव-याचा करार आहे त्या प्रो द्यावा त्या-पैकीं नीमे जायाजी सिंदे निमे मार नुले याप्राो कलम

सुरत आठावीसींत करार आहे तरी ला-खाची घ्यावी नाहीं तरी आठावीसखेरीज प्रो चांदवड येथील किलेजातचा सरंजाम व राजश्री विठल सीवदेव यांचे गांव सुमार नवगाव खेरीज करून बाकी गांवची मोगला-ईच्या सनदा दरोबस्त द्याव्या सरदेशमुखी सरकारची सरकारांत आहे त्याप्रो करार करून द्यावे येणे प्रो करार,

मोंगलाचे किलापैकी हवाले मारनुं-ल्स

बाबाची आठाचा जाऊन बाकीपैकी निम्मे मात्र द्यावे

किता चांदवडचे गांव मोगलाई बाब दिल्हे आहेत त्यापैकी येक गाव दीड हजारा रुपयाच्या तनख्याचा सरकारांत ठेवावा. कलम १

सरकारांत दीढा हजाराचा ठेवावा.

बोराडीचे ठाणे सरकारांत ठेवावे. मार नुलेकडेही न द्यावे व सदर पवाराकडेही न द्यावे सरकारांत ठेवावे १

सरकारांत ठेवावे येणे प्रो करार

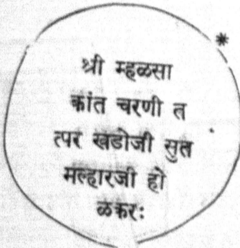
१ चांदवड
१ इंद्राई
२

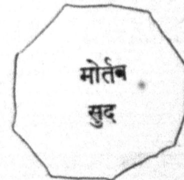
दोन किल्याचे हवालदारी सांगावी वरकड बंदोबस्त सरकारांतून करावा येणे प्रो करार

ले. १७ श्री १६७५ चैत्र शु. १५
१७५३ एप्रील १७

राजश्री पिराजी ढमढेरे बावाळा मुतालीकी किले चांदवड गो

छ आखडित लक्ष्मी आलंकृत राजमान्य स्नो मलारजी होळकर रामराम सुा सल्लास खमसैन मया आलफ राजश्री विनायक बाजीराव इत [बारी] जाणून यासि किले मजकूरची सबनिसी करार करून सागितली आसे तरी सबनिसीचे कामकाज किले मजकूरचे मशारनिलेच्या हाते घेऊन वेतन रुपये ७०० सातसें देविलें आसेंत नेमणूक ऐवजी पावणें मजुरा आसेत छ १२ जमादिलाखर हे विनंति+

\+ यानंतर ७ रजब रोजी ' किले राजदेहरची सबनिसी गोविंदराव बाजी यांस सांगितल्याबद्दल ' मल्हारजी होळकरानें किलेदारास कळविलें आहे.

* पत्राच्या पाठीवर शिक्का आहे तो असा आहे. यांत ' म्हाळसा ' च्या जागीं 'म्हळसा' आहे व ' चरणी ' या शब्दांतला ' ण ' मोडी वळणाचा आहे.

ले. १८ श्रीशंकर १६७५ वैशाख वद्य १
तीन बंद १७५३ मे १८
सन ११६०

हिसेब यैवज रा। राजश्री तात्या.

इा। सके १६७२ प्रमोद नाम संवत्सरे ता। चैत्र वद्य १२ शके १६७५ श्रीमुख नाम संवत्सरे

रुो

२०००० गु।। मसुकचंद मोतीरामबद्दल.
१०००० १००००
५८९५ शके १६७३ यैवज हुंडी औरंगाबाद
३००० किता हुंडी रोकड
२८९५ किता हुंडी अटीची रोकड वजा बटा रु।.
५८९५ ३००० १०५
६९७५ हुंडी काळपीची शके १६—(फाटलेले)
भाद्रपद सुध १२
६७९० हुंडी रतनजी सुंदरजीची रुपये
३००० ४०००
एकूण सात हजार वजा बटा रुो । रु. दर सदे
३ प्रमाणें रुो. २१०
७२०० गु।। राजश्री बालाजी शामराज शके १६७२
भाद्रपद शुद्ध ९.
१७०० किता
५५०० किता
० ७२००
९९०१३।।।० ऐवज टोक रामपुराहून.
६०००० यैन मुद्दल
२९०१३०।।।० व्याज मुशारा वगैरे कसर
८९०१३।।।०
५००० किता कसर
५००० किता कसर समाइक कारकून.
९९०१३।।।०

२०४	ग्रा. खंडोपंत आलिगावकर सके १६७५
१४६०७७॥०	
७२००	देणे वेदमूर्ती राजश्री गण+(कागद फाटला आहे)दीक्षित खरे बाा बालाजी शामराज सके १६७२ भाद्रपद सुव ९ १७०० किता ५५०० किता ७२००
१३९॥०	हुडणावळबद्दल. ऐवज कालपी रु. ६९७५ हुडी दर सदे रु. २ प्रमाणे सके १६७२
९४७५	देणे सके १६७२ गणेश दीक्षित खरे २५०० किता. ६९७५ किता. ९४७५
४०००	देणे रा गोविंदराव सखाजी सके १६७३
२०००	देणे राजश्री बाजी यसवतबद्दल लग्न सके
३५२७१	देणे विष्णु महादेव सके १६७४
११०००	देणे राजश्री सकंभट वेशकिर हस्तें बालाजी शामराज सके १६७४
१००००	देणे राजश्री गणेश दीक्षित खरे सके१६७४ बाा देणे बुळे.
८००	देणे वेदमूर्ती राो खडभट चितले
२५००	हुंडी औरंगाबादेची त्र्यबक कोडदेव सके १६७३.
८२३८५॥०	
७११	राजश्री रामाजी यादव [यानीं हुडी केली रुपये पंचेतालीसपैकी रुो. १५००० त्याज बाबद् माार निलेकडे यैवज जाजती पडला त्यास प्रा. टोक रामपुरा खुर्द यैवजी कसर कारकुनी पैकीं घेतले.
८३०९६॥०	

बाकी तागाईत वैशाख वदि. २ मु॥ नायेगाव

रुपये ६२९८१०।०

१५००	गु॥ कृष्णाजी हरी केतकर मिती जेष्ट शुध १
१००००	गु॥ बालाजी सामराज मारफात धोंडजो (ना) गुा सकंभट
०	
५१८॥।०	नावे गंगाधर यशवंत भरतीमुळे
७५०००	

पाउण लाख रुपये गंगाधर यसवत याचे लेहणें रा बाळाजी महादेव वोक याज कडे जाले ते सदरहू पंचाहतर हजार बद्दल देणे रा मलारराव होलकरजीने रां धों डाजी नाईक नवाले यांचे येथें मासिकचे दुकानीं बाा चिटी रा मलारराव यांचे नावे मिती वैशाख वद्य १ शके १६७५ श्रीमुख नाम संवत्सरे मुाा नायेगाव फा (र) क झाले असे कोणी कोण्हाकडे राहिले नाहीं चिटी पत्र जाबसाल जे आसतील ते परस्परे रद्द आसेत चूकभूल निघेल ते द्यावी घ्यावी हे लिहिले सही

सही ———

ले. १९ श्री १६७५ वैशाख व. ९

१७५३ मे २६

राजश्रियाविराजितराजमान्यराजश्री गंगाधर येशवंत स्वामी गोसावी यांसि पोष्य बालाजी बाजीराव प्रधान नमस्कार विनंति उपरि येथील कुशल जाणोन स्वकीय कुशललेखन करणे विशेष मोगलाचा आमचा तह[1] जाहला तेव्हां तुम्ही व राजश्री मल्हारबा होतच जे होणें ते तुमच्या साऱ्याच्या विचारे च जाहाले ऐसें असतों मोग-लाचे किले मल्हारबानी व किरकोल लोकानी घेतले त्यास किल्याच्या जागिरा सरका-रात जफ्त जाहाल्या तेव्हा किले यावयास काही अगाद .आहे ऐसे नाहीं सहजात

---

१ हा तह सलाबतजंग व पेशवे यामध्यें सहा महिन्यापूर्वी [१७५२ नोव्हेंबर] झाला होता. व त्याप्रमाणें नगर व खानदेश जिल्ह्यांतील बहुतेक जहागीर व अंमल व पुणें जिल्ह्यापैकीं कांहीं भाग प्रांत जुन्नरपैकीं जागीर पेशव्यास आली. [राजवाडेकृत पेशव्यांची शकावली पृ. १२७ पहा]. या मोगलप्रकरणासाठीं मल्हारराव अश्विना-पासून पौषापर्यंत [१७५२ आक्टोबर–१७५३ जानेवारी] नानासाहेबांच्या बरोबर होता. [म. इ. सा. खंड ६ पृ. ८६।८७ पहा].

येतील व आले परतु आम्ही त्यासी करार केला तो करार लटका होऊन आपल्याकडे अंतर येते याजकरिता हे गोष्ट न करणे उचित त्यास किले घेतले तेव्हा इमानास अंतर आले मोगलाचे मनांत विकल्प जाहला तो दूर करून करारावर नजर देऊन आपले वजनाने त्यास किले देऊन तह पका करावा अथवा या गोष्टीवर मोगल न आइके तरी जो विचार करणे तो सारियाने एकमते करून करावा झुजावे मोगल नाहीसा करावा दोहीतून जो विचार करणे तो केल्यासिवाय न जावे आम्ही हि येतो याप्रो मल्हारबास व तुम्हास येक दोन पत्रे लिहिली असता मल्हारबा गेलेच म्हणोन वर्तमान आहे तुम्ही मात्र नासिकाजवळ आहा त्यास आधी तो मल्हारबा जवल असल्यास त्याणीच माघारे लक्ष प्रकारें यावें आणि आम्हीं हि आटा चहू दिवसी पुणियास येता उपरांतीक जो विचार उचित तोच करु जर हे गोष्ट न बनली त्याचे येणे न जाहाले तरी तुम्ही जवल आहा पत्र पावताच काण्हे गोष्टीचा उजुर न धरिता जलदीनें स्वार होऊन पुणियास येणे तुम्हासि या गोष्टीचा विचार आचार बोलणे तो बोलोन तुमची रवानगी केली जाईल तरी सत्वर येणे आम्हीं कुरुंदवाडा नजीक कृष्णाउतरतीरी आलो सौभाग्यवती मातुश्री+ जिजाबाई किरकोळ कामासाठी भेटीस आली एका दो रोजी जातील श्रीमंत माहाराज मातुश्री आईसाहेबाचा दर्शनाचा अग्रह आहे त्यास त्याणी निखालसपणे कृपा केलिया भेट घेऊन तेथील हि निर्गम एका दो ती रोजात करून लवकरीच पुणियास येतो तुम्ही हि येणे दिरंग न लावणें× तुम्ही सत्वर यावें येथील विचारानुरूप करावे येणेकरून लौकीक उत्तम व चित्तास प्रसन्नता आहे विस्तार काय लिहिणे छ २२ रजब बहुत काय लिहिणें हे विनंति[3]

+ कोल्हापूरच्या संभाजी राजाचें कुटुंब.

२ मातुश्री आईसाहेब म्हणजे ताराबाई, हिच्या या वेळच्या उलाढालीचें नानासाहेबानीं असें वर्णन केलें आहेः "आईसाहेबांचा विचार तरी आमचे न्यून पहातात. सरदाराशी भेदभाद करितात. मोगलाईत राजकारणें करितात. कोणेप्रकारें आमचें वाईट व्हावें या विचारांत आहेत. ईश्वरच आमच्या बऱ्यावर असल्यास त्याणी वाईट इच्छून होणें काय ? व वरकडांनीं डावपेच करून होणें काय ?" [का. प. या. वगैरे पृ. १२ पहा].

× येथून अक्षराचें वळण निराळें आहे.

३ या पत्रावरून नानासाहेब पेशव्याच्या स्वभावांतील एका विशेष गुणाचें स्पष्टीकरण होत असून मल्हारराव होळकरावरील फितुरीचा आरोप एका प्रसंगापुरता तरी निराधार ठरतो. श्रीरंगपट्टण, बिदनुर, सावनूर, सोंधे वगैरे ठिकाणची ' खंडणी विल्हेस

(पृष्ठ ३७ पहा.)

ले. २० श्रीमोरया १६७६ आषाढ शु. १३
१७५४ जुलै २

नकल

वेदशास्त्रसंपन्न राजश्री गणेश दीक्षित खरे स्वामींचे शेवेसी

(पृष्ठ ३६ पहा.)

लाऊन ' नानासाहेब परत कृष्णा उत्तरतीरास कुरुंदवाडानजीक आल्यावेळीं हें पत्र लिहिलें आहे [वाडकृत पेशव्यांच्या रोजनिशींतील मुक्काम पहा]. मोंगलाशीं तह झाला असून मल्हारबानें त्याचे किल्ले घेतले यामुळें ' इमानास अंतर आले ' या गोष्टी-बद्दल नानासाहेबास वाईट वाटत असून त्यानीं ' करारावर नजर देऊन आपले बजनानें त्यास किले देऊन तह करावा व मोगलाचा विकल्प दूर करावा ' असा मल्हारबास सल्ला दिला असें या पत्रावरून ठरतें; आणि मल्हारबानें त्याप्रमाणें मोगलाशीं परस्पर बोलणें करून व कांहीं किल्ले परत देऊन मोगलाशीं तह केला. पण हा सर्व कारभार, नानासाहेबानींच लिहिल्याप्रमाणें, परस्पर करावयाचा असल्यामुळें लोकांत गैरसमज उत्पन्न होण्यास कारण झालें. होळकराचे वकील निजामाकडे व निजामचे होळकराकडे जाऊं येऊं लागले व निजाम पेशव्याशीं युद्ध करण्याच्या गोष्टी बोलूं लागला तेव्हां शिंदे होळकर निजामास सामील झाले असावे असा लोकांचा समज झाला. "जानोजी निंबाळकर व हणमंतराव निंबाळकर व चंद्रसेनाचा लेक असे एकमत जाले. पंचवीस हजार फौज जथोन व मोगल असे मिळोन पेशव्याशी बिघाड करावा. त्यांजकडील होळकर व सिंदे वगैरे अगदीं फितव्यात आहेत. अवध्याचे वकील आले आहेत. होळ-कराकडे मोंगलाकडून सैफुल्लाखान व मल्हारपंत किंभुवने असे गेले आहेत. होळकर इकडे येणार असें वर्तमान होतें " वगैरे लोकवार्ता उठली होती. परंतु ती खोटी ठरली. कारण मोगलाच्या वकिलानीं मल्हारराव व दादासाहेब यांजकडे सरळ अशी मागणी केली कीं "तुमचा आमचा स्नेह जाला. ते समयीं जो करार जाला त्याप्रमाणें तुम्हीं चालावें. त्या कराराशिवाय दौलताबाद सरकारचे परगणे माणिकपुज, राजदेहर, बेताळवाडी, चाळिसगांव व आणखी एक असे पांच परगणे घाटाखालीं खानदेशचे म्हणोन जप्त टेविले ते व किल्ले नाशिक प्रांत वगैरे दाहा बारा घेतले ते, असे सोडावे म्हणजे तुमचा आमचा अकृत्रिम स्नेह. " तेव्हां मल्हाररावानें उत्तर केलें कीं " ज्यांत तुमचें समाधान (तें आम्हास करणें)" आणि 'आठ किल्ले निकामी होते ते सोडिले. हर्ष व चौंडस, रामसेज व आणखी चार पांच किल्ले ठेविले; व दौलताबादसरकारचे पांच परगणे सोडिले. वस्त्रे देऊन निरोप दिला. इतक्यानें हे (निजामाचे वकील) कृतकृत्य होऊन शहरास आले, स्नेह जाला. " (म. इ. सा. खं. ३ ले. ४३२ व ४३३ पहा]. सारांश मोगल प्रकरण आवरल्यावाचून उत्तर हिंदुस्थानाकडे जाऊ नये ही नाना-साहेबाची इच्छा या वेळीं मल्हाररावानें सहा महिने इकडे राहून पुरी केली असें दिसतें.

विद्यार्थी गंगाधर येशवंत सां नमस्कार विनंति उपरि येथील कुशल ता आशाढ शुध १३ मुा इद्रप्रस्त दिली जाणौन स्वकीये कुशल लेखन करीत गेले पाहिजे विशेष स्वामीकडून राजश्री मल्हारराव होलकर यासी खासगत आम्ही देविले बा चिठी रुा ४२५००० सवा च्यार लक्ष पैकी तुम्हापासी भरणा आदेसुद कमकसर रुा सवा लक्ष जाले आहेत ते सदरहु सवा लक्ष रुाये राजश्री विष्णु महादेव गदरे यापासी देणे वरकड सवा च्यार पैकी परभारे माारनिलेपासी भरणा केला येकूण कबजे व चिठी तुमची राजश्री सुबेदाराच्या नावची व आमच्या नावची पाचा लक्षा रुपयाची कबजे घेणे आणि सरकारच्या पाचाचा भरणा तुम्हाकडे जाहाला आहे तोही यैवज राजश्री विष्णुपंताकडे माघारा देविला आहे आणि सरकार पाचापैकी राजश्री विष्णुपंतापासी रुपये ८३५०० साडे त्र्यासी हजार दिल्हे बाकीचा भरणा माारनिलेपासी करणे आणि कबजे चिठिया घेणे मिती आशाढ शुध १३ शके १६७६ भाव नाम सवछरे बहुत काय लिहिणे हे विनंति

ले. २१ श्री १६७७ श्रावण शु. ५

११६५ १७५५ ऑगस्ट १२

राजश्री विष्णु माहादेव गोसावियां**सि.**

छ. आखडीत लक्ष्मी आलंकृत राजमान्ये श्रो सेटयाजी खराडे दंडवत विनंती उपरी येथील कुशल जाणुन स्वकीये कुशल लिहीत गेले पाहिजे विशेष राजश्री मलारजी होलकर यानीं समजाविसी आमचे वकील बाबत रुो देविले रुो १२५००० सवा लाख तुम्हाकडून देविले ते सदरहु रुो आम्ही वेदमूर्ती राजश्री गणेशभट खरे दिक्षीत यास देविले आसेत सदरहु येवज पावता करून कबज घेणें बहुत काय लिहिणे मिती श्रावण सुध ५ सके १६७७ युवा नाम संवत्सरे हे विनंती

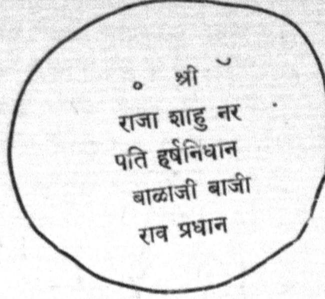
* सो दाजी सांमराजास बाजी माणकेस्वर कृतानेक सां नमस्कार विनंती उपरी सवा लक्ष रुो चिठी प्रो वेदमुर्ती राजश्री गणेशभट बावास रुो देणे आम्ही येवज येथे घेतला आसे कळावे हे विनंती.

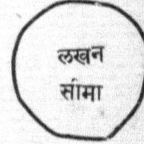
* येथून अक्षर दुसऱ्याचें.

ले. २२ श्री.

१६७७ मार्गशीर्ष शु० १
१७५५ डिसेंबर ४

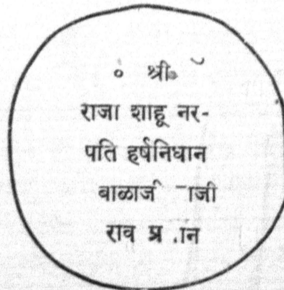

आज्ञापत्र राजश्री पंतप्रधान तांहां मोकदम मौजे खरपुडी ता। खेड प्रां। जुनर सुां। सीत खमसैन मया व अलफ मौजे मजकुरीं चुनखडे आहेत ते राजश्री गंगाधर यशवंत याजकडील माणसें येऊन निबगावच्या घाटास व देवलाच्या कार्यास नेतील त्यास खणून नेऊं देणे मुजाहीम न होणे जाणिजे छ २९ सफर आज्ञाप्रमाण

ले. २३ श्री.

१६७८ चैत्र शु० १२
१७५६ मार्च १२

आज्ञापत्र संमस्तराजकार्यधुरंधरविश्वासनिधि राजमान्य राजश्री बाळाजी पंडित प्रधान तां। मोकदम कसबे नेवासें व बहिरववाडी पा। मजकूर सुा। सीत खमसैन मयां व अलफ कसबे मजकूरचा व बहिरवाडीचा सरदेशमुखीचा अमल पेशजीचे अमल-

दाराकडून दूर करून सालमजकुरी राजश्री गंगाधर यशवंत याजकडे कमावीस सांगितली असें तरी तुम्हीं मशारनिलेसी रुजु होऊन कसबे मजकूर चावाडीचा अमल सुरळीत देणे जाणिजे छ ११ रजब आज्ञाप्रमाण

लेखन सीमा

बार

ले. २४ श्री १६७८ अश्वीन व. ११

१७५६ आक्टोबर १९

हिसेब कर्ज आमदांन खासगत गुा सुरतसिंग हजरी शके १६७८ धात नामं संवछरे

२०००	मुदल
२७६	व्याज मिती भाद्रपद शुध १ शक १६७७ ताा आस्वीन वद्य ९ शके १६७८ पो माहे १३ रोज २४ दर माहे दर सदे रुा १ प्रमाणे दर माहे २० यो

२२७६

पैकी वसूल यैवज निमे जवारमल आस्वींन वद्य ९ रुपये २००० बाकी येणे रुपये २७६

सदरहूचा वायेदे रोखा पंधरा दिवसांनी उसणे द्यावे मुदतीस न दिल्हे तरी ब्याज येकोत्रा प्रो द्यावे यैसा रोखा लेहून घेतला असे मिति आस्वीन वद्य ११

ले. २५ श्रीलक्ष्मुमी नरसींव्ह १६७८ कार्तीक वद्य १०

१७५६ नोवेंबर १७

चिरंजीव विजयीभव राजमान्य राजश्री गंगाधर येशवंत चंद्रचूड यांसि

प्रति बाजी येशवंत चंद्रचूड आसीर्वाद उपरि तुम्ही आम्ही आजपर्यंत येकत्र राहून संसार केला प्रस्तुत आपले उभयेताची वार्धिक्य आवस्था जाली पुढे मुले लेकरे लाहान मोठी तुमची आमची परस्परे विभांगासाठी आपल्या आपल्या मधे कलह करितील याजकरितां तुम्ही आम्ही बसून ये गोष्टीचा विचार ध्यानात आणून विभाग स्वसंतोषे करून तक्षीमा नव केल्या पैकी पाच तक्षीमा तुम्हांकडें व च्यार तक्षीमा आम्हांकडे घेतल्या वित विषयें नख्त व नग नगोटे भांडिकुंडे येथाविभागें करून करून घेतलें याखेरीज गुरे घोडी उटे हाती व दासदासी सर्व यथा विभांगी घेतली दाणादुणा वस्त्र पात्र वगैर सर्व वस्तभाव येथाविभागे घेतले बायकांचे नग व मुलाचे व खास्याचे नग ज्याच्या त्याच्या आंगावर जिकडील तिकडे लागले वतनी समाईक समाईक वारसेली

प्रा खावे पाच साले तुम्हांकडें व च्यार साले आम्हांकडे येणें प्रा लेकराचे लेकरी आनभऊन सुखरूप नादावें याखेरीज इनाम गाव व इनामे जमीन येथील उपद्र होईल ते येथाविभागें तुम्हांकडें पाच विभाग आम्हांकडे च्यार विभाग येणे प्रा आनभऊन खावें पुढे परस्परें लेकराचे लेकरीं आर्थाआर्थी समंध नाही जुनरचे घर वडिलांचे आहे ते निमेनिम तुमचे आमचे पुण्याचे घर व नायगावचे घर कासीचे घर येथाविभागे उपभोग करावा मिती शके १६७८ धाता नाम संवछरे कार्तीक वद्य १० बुधवार बिकलम विनायक बाजीराउ चंद्रचूड+ हे फारखत बाजी येशवत सही लेहून दीधले सही बरहुकूम वाटणी जाबता प्रा भरून पावले हे लिहिले सही

साक्ष

१ लिहिल्याप्रमाणें साक्ष गणेश दीक्षित खरे वस्ती नाइगांव प्रगणें नासीक

[बालबोध अक्षरें]

१ पत्र प्रो साक्षे सकंभट वेसीकर प्रो संगमनेर

[बालबोध अक्षरें]

१ पत्र प्रो साक्ष सिवाजी विठल जोसी कुलकर्णी मौजे जांब समत निब प्रा वाई

१ पत्र प्रो साक्ष खंडो मोरेश्वर मढजोगी कुलकर्णी मौजे पिपलगांव ता। खेड

१ पत्रा प्रो साक्ष चिमणाजी खंडेराव मेढ जोगी

१ पत्र प्रो साक्ष खंडो बालाजी कुलकर्णी का कोऱ्हेले प्रा सगमनेर

१ पत्र प्रमाणे साक्ष दादो माहादेउ कुलकर्णी मौजे साकुर प्रा पारनेर

१ पत्र प्रमाणे त्र्यंबक विनायेक साक्ष धणी हुजूर

१ पत्रा प्रमाणे साक्ष राघो लक्षुमण पुरधे जोसी कुलकर्णी व देसकुलकर्णी का सासवड

१ पत्र प्रा साक्ष विश्णु माहादेउ गबारे

ले. २६ श्री. १६७९ भाद्रपद शु. १४
१७५७ आगस्ट २८

यादी दास्त नकला हुंडी पत्रें रवाना राजश्री गणेश दिक्षित खरे याजकडे श्री सुंदर नारायणजीच्या कारखान्यास यैवज रुा २०००० बी तपसील पत्रें ता। राहुर्जी आसुद रवाना मिती

१ स्वस्ति श्री नासीक माहा शुभस्थाने श्री सहस्त्रये चिरंजीव विजई भव सदा सुखी राजश्री रघुनाथ नाईक यांसि मेरेट (हून) × × × जीनें कृतानेक आशिर्वाद उपरी येथील क्षेम जाणोन तुम्ही आपले स्वक्षेम लिहीत असले पा-

ह्लिजे विशेष श्रीमंत राजश्री गंगाधरपंत तात्या यानी आम्हापासीं रुपये ७००० सात हजार दिधले आहेत त्यास नासिकांत श्रीसुंदर नारायेणाच्या देवालयास कामं लाविले आहे त्यास श्रीमंतास विनंति करून कारखान्याचे उचापत आप" त्याकडे लाविली आहे सात हजारासिवाय आनीख कारखानीयास यैवज लागेल तो देत जाणें हिसेब ठीक ठेवणे श्रीमंत ज्यास यैवज देवितील त्याचे विद्यमाने उचापत नीत्यानीं देत जावीं अनमान न करावा बहुत काय लिहिणे हा आसिर्वाद मिती शके १६७९ ईश्वर नाम संवछरे श्रावण शुध १३ मुकाम मेरेट पत्र

सात हजार सिवाय दाहा वीस हजार
उचापत लागेल ते देणै अनमान न करणे

१ स्वस्ती श्री नासीक माहाशुभस्थाने श्रीया सहस्रये चिरंजीव राजश्री रघुनाथ नाईक यासि दिलीहून धोंडाजी हरबाजी कृतानेक आशिर्वाद उपरी तुम्हावरी हुंडी १ केली राखिले श्रीमंत राजश्री गंगाधरपंत × × × × रोपंत नाना याजपासू × × × ये १२००० अंके बारा हजार निमे सा हा (हाजार) × × याचे दुणे करून हुंडीची मुदत बधी पौष शुध १ सदरहू यैवज वेदमूर्ति राजश्री गणेश दिक्षित खरे जागे रुपये शाहाज्यानीं पंचमेळ देणे मिती सके १६७९ ईश्वर नांम संवत्सरे भाद्रपद शुध १३ शनवार लिखित धोडा हरबाजी पत्र

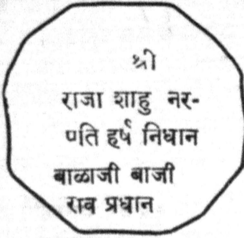
१ पत्र सहस्रायु चिरंजीव राजश्री माणींकराव यासि प्रति बालाजी सामराज आशिर्वाद उपरी येथील क्षेम ताा भाद्रपद शुध १४ रविवारपर्यंत मुकांम दिली येथास्थित जाणून स्वकीयें कुशळ लेखन करणें विशेष तुम्हाकडून श्रीमंत राजश्री गंगाधर यशवंत याच्या कर्जाबाबत रुा १००० एक हजार देविले आहेत सदरहू रुपये ना (सिकी राा गणेश दिक्षित खरे यासी) × × × × × × प्रविष्ट करून त्याची (रसीद आ) × × × म्हांकडे पाठवणें कसबे नेवासे व दहीगांव रांजणी पैकीं सरकारच्या वराता जाल्या तरी आमच्या आज्ञेखेरीज कोणांस एक कपर्दिक सहसा न देणे कदाचित रुपये दिल्हे तरी गैरमजरा पडतील व तुम्हांस जाब करणें लागेल यांजकरितां आमचे आज्ञेखेरीज एक पैसा कोणांस न देणें सदरहू प्राो हुंडीचा यैवज प्राा करून रसीद पाठवणें सुाा समान खमसैन मया अलफ छ १२ जिल्हेज शके १६७९ ईश्वर नाम संवत्सरे हे आशिर्वाद पत्र १

ले. २७ श्री.

१६७९ मार्गशीर्ष शु० १
१७५७ दिसेंबर १२

राजश्री महिपतराव कवडे गोसांवि यांसि

छ. अखंडीत लक्ष्मी अलंकृत राजमान्य स्नो बालाजी बाजीराव प्रधान आसीर्वाद उपरी येथील कुशल जाणोन स्वकीये कुशल लिहित जाणें विशेष को तरे येथील जागीर राजश्री माहाराव जानोजी ज(स)वंत निंबालकर याची आहे त्यास तुम्ही को मजकुरास रखवालीचा तकादा करितां म्हणोन हुजुर विदीत जालें त्यावरून हे पत्र लिहीले आसे तरी को माारास रखालीचा तगादा न करणे फिरोन बोभाट येऊं न देणे जाणीजे छ २९ रविलावल सुाा समान खमसेन मया व अलफ बहुत काय लिहिणे

लेखन
सीमा

ले. २८ श्री.

१६७९ कार्तीक व. ११
१७५७ दिसेंबर २७

यादी दास्तपत्रें ताा वार रवाना माळव्यांत कार्तीक वद्य ११ शके १६७९ ईस्वरनाम संवत्सरे

ताा जयराम सिन्नारामं मेणें वस्ती पंचपहाड

१ भगवंतराव ढमढेरे याचे नावे वरात बालाजी शंकर कमावीसदार प्राा अहारे यांजवरी जे राजश्री गंगाधरपंत तात्या याजपासून कर्ज लस्करांत घेतलें रुाा २००० हुडणावल दर सदे रुाा ३॥ प्रो रु॥ ७० व दो हजाराचे व्याज दुवोत्रा प्रो ज्या दिवसापावेतो रुपये परशरामपंतापासी पावते होतील तेंथपर्यंत हिसेब करूंन देणे म्हणूंन पत्र

१ परमाजी ढंमढेरे याचे पत्र बालाजपंतास वरांत प्राो मुदल व हुंडण वल सतर रुाा व्याज दुवोत्राप्राा हिसेब करून देणें

१ परशरामपंतास पत्र जे बालाजीपताकडून यैवज देविला आहे तर त्याजपासून घेऊन उतर पाठवणें उतर आलियावर खत दिल्हे आहे ते माघारे घेऊ म्हणून पत्र

३

१ परशरामपंतास खासगत पत्रें
१ त्रिंबकराव कमावीसदार प्रा पंचपहाड
१ गोविंदराव बुळे
१ दमाजी माहाडीक
१ बानाजी मतकर
१ बानाजी प्रभु

६

९

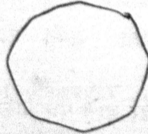
ले. २९ श्री.

१६७९ मार्गशीर्प व० ७
१७५८ जानेवारी १

राजश्री मंगतराव ठाणे प्रो दहिवलें
गोसांवि यासी

छ अखंडित लक्ष्मी अलंकृत राजमान्यं श्रों महिपतराव कवडें दडवत सुंासन समान खमसैन मया व अलफ सौभाग्यादि संपन्न मातोश्री जाणकूबाई कदम याचें वरातें- करिता तुम्हास राहा म्हणोंन सांगितलें असता पुढें गेला ऐशास ऐवज लौकर त्यास पावतें करावयाविसी तुम्हांस रुबरु सांगितलें च आहें हाली वरात पाठविली आहें तें घेऊन जासुद पाठविला आहे त्याजबरोबर आपली च्यार मानसें देऊन जाताच यैवज सुप्यास रवाना करणें दिरंग न लावणें जासुद पाा आहे यांसी खर्चास रुो ५ पांच देणें राा छ २० राखर बहुत कायं लिहिणें

श्री
मार्तंडचर
णी तत्पर आ व-
जी कवडे
निरंतर

ले. ३० श्री.

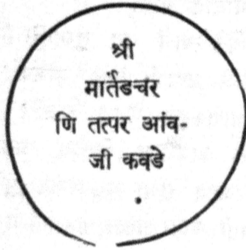
१६७९ माघ शु. १४

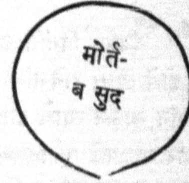
१७५८ फेब्रुवारी २१

राजश्री मगदराव ठाणे दंहीवले

गोसांवी यासि

छ, अखंडितलक्ष्मीअलंकृतराजमान्य श्नाो महिपतराव कवडे दडवत सुाा समान खमसेन मयाॅ अलफ देणे देवीसिग शिलेदार नालबंदी रुाा २०० दोनसें देविले असेत पाा माार पैकीं साल माारच्या ऐवजी पावते करून कबज घेणे जाणिजे छ १२ जमादिलाखर. बहुत काय लिहिणें *

ले. ३१ श्री.

राजश्री गंगाधरपंत व आनंदराज गोसावी यांसि अखंडितलक्ष्मीअलंकृतराजमान्य स्नेहांकित मरह्वारजी होळकर दंडवत विनंति उपरि शेटयाजी थोरात येथे आले जामीन मागतात म्हणून सांगितले त्यास लष्करांत आलियावर जामीन द्यावा ऐसा करार जाला तर याची बोली करून नेमलियाप्रमाणें दिढाशा रावताची नालबंदी

---

* अशाच नमुन्याचें पत्र ' गोपालजी रोटकर यास ७० रुपये नालबंदी देण्याबद्दल ' महिपतरावानें मंगदरावास ३४ जमादिलावल रोजीं लिहिलें होतें.

पंधरा हजार रुो देणें याजला तयार होऊन आले पाहिजे तर लिहिल्याप्रमाणें देऊन आटोपून येत ते करणे छ २४ सवाल बहुत काय लिहिणें

मोर्त बसुद

श्री म्हळसा कान्तचरणीत त्पर खंडोजीसुत मल्हारजी हो ळकर.

ले. ३२ श्री.

पुा राजश्री गंगाधरपंत गोसांवी यांसी

दंडवत विनंति उपरि बोराडीस मोर्चे लाविले त्याचें वृत तुम्हा[स लिहिले] च होतें त्यास रायेभांन पंवार + + + राजेश्रि उदाजी पंवार यांजकडे अनुसंधांन लाऊन त्याचे हातूंन येऊन भेटला ठाणें त्याजकडून घेऊन राजश्रि उदाजी पंवार यांजकडे पूर्ववत प्रमाणें दल्हें याप्रमाणें तेथील कार्यभाग विल्हेस लाऊन कुच करून सेंदवियासी आलियां बारा रोज जालें येथून आज उद्या कुच करून पुढें जात आसों इकडील निसरसांड करून तुम्हीं न राहणें अती सत्वर येऊन पोहचावें बोन्हाडीस गु + + जाला तेथून कुच करून सेंद [वियास] तुम्हांकारितां आठ दाहा रो-[ज राहिलो] तुम्हीं येऊन न पोहचला का + + + चितांत आणून यावयासी दिरंग लावितां ये गोष्टीचा भावगर्भ कलत नाहीं येथ दाहा रोज वाट पाहेली उदईक कुच करून दरमजल चालिलों कोठ परियेत तुम्हांस ल्याहावें लेहता सीनलों आमचें मानस कीं तुम्हीं जलद येऊन पोहचावें याउपरि तुम्हांस जें उतम दिसेल तें करावें विस्तार कोठवर लेहावा छ १९ रजब बहुत कायें लिहिणें हे विनंति

मोर्त बसुद

ले. ३३ श्रीमोरया.

वेदशास्त्रसंपन्य राजश्री गणेश दीक्षित पौंड्रीक खरे स्वामीचे सेवेसी विद्यार्थी गंगाधर यशवंत कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंति उपरि येथील कुशळ ताा भाद्रपद

वद्य २ मुा सेधवे जाणौन स्वकीय कुशललेखन करीत गेलें पाहिजे विशेष स्वामीनी दोन च्यार पत्रे पाठविली ती पावोन सविस्तर अर्थ आवगत जाहाला यानंतरी स्वामी-पासून राजदेहरच्या मुकामीहून स्वार जाहालो ते दैवीयोगे व तुमचे आशिर्वादेकरूनं श्रीमंताचा व राजश्री सुबेदाराचा सारख्याचा प्रसंग उत्तम रीतीने जाहाला उपरांतीक अवरंगाबादेच्या येवनाचा सख्याचा प्रसंग हि येथें तुमच्या च आशिर्वादेकरूनं उत्तम संपादून दिल्हा दक्षेणेच्या सख्याचा योग श्रीने चांगला केंला येवंच सर्व हि स्वामीच्या आशिर्वादाचें यश आहे तेथें विस्तारे काय ल्याहावें अधिकोतर कृपा आसिर्वाद देणांर स्वामी समर्थ आहेत खासगत भरणीयाचा प्रसंग देणियाचा नेमणूंक केली आहे त्याप्रमाणें निर्वाह करून पाठवितो काहीं चिंता न करावी मौजे देवळाली पा नाशीक मुबदला पेशजी गांव श्रीमंतानी आमंचे घेतले होते त्या यैवजी कृपाळू होऊनं श्रीमंतानी इनाम करूनं दिल्हा त्यासि नाशकाहूनं स्वार जाहालो ते समई राजश्री शिवराम कृष्णं यानी वचनास गोविलें की दैवयोगे हा गांव जाहाला तरी खासगत मजकडे कमाविसीस सांगावा यैसे श्रीगंगातीरी वचनं घेतले तेव्हां गुंतलो होतों कर्मधर्मसंयोगे स्वामीच्या आशिर्वादे योग घडोनं आला तेव्हां वचनं सांभाळिलें पाहिजे यास्तव त्यांकडे सनंदा पाठविल्या आसेत परंतु आम्हांस जे करणे ते स्वामीस श्रुत करावे ऐसियासि सर्व गोष्टी स्वामीच्या आज्ञेच्या आहेत आम्हांस तो स्वामीच्या आज्ञेखेरीज दुसरे जाणंत नाहीं सर्व करणें ते स्वामीचे असे विस्तारे काय लिहिणें स्वामीने, पां चांदवडचे मजमू फडणिसीविशीं लिहिले तरी श्रीइच्छेनें मजमू अथवा फडणिसी करूनं पाठवितौ वरकड श्रीमंताकडून येखादा ग्राम करूनं घ्यावा हा संकल्प आहे श्रीइछेने आहे तो प्रसंगोचित श्री घडवील येथें च श्रीमंत् राजश्री दादास्वामीकडे लगट करावा परंतु हे येथें कोंडीताती यास्तव्य बोलून ठेविलें आहे स्वामीच्या आशिर्वादें करून स्वारी उतम*

श्री. १६७५ चैत्र शु. १३

ले. ३४ १७५३ एप्रील १५

राजश्रिया विराजित राजमान्य राजश्री गंगाधरपंत तात्या राजश्री रामाजीपंत आबा स्वामीचे सेवेसी

पोष्य गोविंद बलाल[1] कृतानेक सां नमस्कार विनंति उपरि येथील कुशल ताा चैत्र शुध त्रयोदसी जाणून स्वकीयें लिहित असले पाहिजे विशेष इकडील सविस्तर वर्तमान पेश-

---

* हें सर्व पत्र गंगोबा तात्याच्या हातचें आहे. याचा पुढील वंद गहाळ आहे.

१ गोविंद बल्लाळ खेर झाशीवाले = गोविंदपंत बुंदेले.

जीचे पत्रीं आपणास लिहिलेच आहे त्याजवरून कळले च असेल हंली वर्तमान दिलेमधे वजीरासीं व सार्वभोमासी कांहीसा कजीया जाहला म्हणून या प्रांती वर्तमान बहुत उडाले आहे दिलीमधे फिसाद जाली म्हणतात ऐसीयासी आपले येणे सत्वर या प्रांतीं होईल तर उत्तम आहे सर्व दबतील नबाब अहमदखान पठाण यानीही फौजबंदी केली आहे वजीराची जागा इटाये फर्कुद येथे ठाणी बसवून आमच्या जागीयासी कजिया करावयाचा विचार दिसतो त्यास येक पत्र अहमदखानास पाठवावे कीं वजीराची जागा व आमची जागा आहे तेथे तिलमात्र उपद्रव न देणे न बोलणे म्हणून त्यांस पत्र पाठवावे आणि आपण ही यावयाचा विचार सत्वर करावा येथून हुंडी औरंगाबादेची शाहातर हजारांची हली करून पाठविली आहे तो यैवज सरकारी पावेल याचप्रमाणे शाहातर हजाराची हुंडी करून राजश्री जायाजी आपा सिंदे सुभेदार यांजकडेही पाठविली आहे * वरचेवर वर्तमान मागाहून लिहित जाऊन आपले आज्ञेप्रमाणे चिरंजिवाने पुणेयात यैवज देविलात त्याप्रा त्याणी दिल्हा बहुत काय लिहिणे कृपा लोभ असो दीजे हे विनंति

ले. ३५ श्री.

राजश्री महिपतराव कवडे गोसावी यासी

छ. अखंडित लक्ष्मी आलंकृत राजमान्य स्नो बाळाजी बाजीराव प्रधान आसीर्वाद उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीये लिहीणे विशेष रा सदासीव मोरेश्वर गोले यास बाबतीचे महालची मजमु पेशजीप्रमाणे करार करून पाठविले असेत तरी याजपासून बाबतीचे माहालानिहायेचे मजमूचे प्रयोजन घेऊन वेतन सालिना रुपये

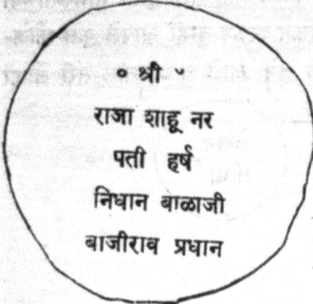
२ भारतवर्षांतील ऐतिहासिक पत्रे यादी वगैरे लेखांक ५० पहा. या वेळीं (कमरदीखानाचा मुलगा) खानदाना (गाजुदखिानाचा पुत्र) इमादनमुल्क व खानदौरानचा पुत्र यानीं वजीरास कैद करण्याचा विचार (बादशहाच्या सल्यानें) केला होता. परंतु हा बेत वजीरास मलकाजमानीमार्फत (ही बादशहाची सावत्र आई) कळला. तेव्हां त्यानें सैन्याची तयारी केली. या वेळीं दिल्लीस अंताजी माणकेश्वराची फौज बादशहाच्या संरक्षणार्थ होती. परंतु तो वजीराशी देखील समेटाची भाषा बोलत होता. हें दुटप्पीपणाचें धोरण पेशव्यांचा वकील बापूजी महादेव हिंगणे यांस पसंत नव्हतें. या वेळीं दादासाहेब व गंगाधर यशवंत चंद्रचूड गुजरायेंत अहमदाबाद सर करण्यांत गुंतले होते. तें काम संपतांच त्यानीं उत्तरेस यावें असें या पत्रांत गोविंदपंत बुंदेल्यानें सुचविलें आहे. त्याप्रमाणें दादासाहेब अजमीर घेऊन उत्तरेकडे गेले होते.

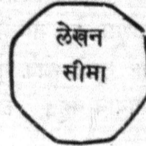
* खाशाचे अक्षर.

७५० खासा
६५ आत्फागिरा
४४ दिवट्या.

८५९

येकूण आट से एकुणसाठ रुपये करार केले असेत सदरहूप्रमाणे ऐवज पावित जाणे तुम्हास मख्तयांत मजुरा दिल्हा जाईल सदरहू ऐवज अखेर हप्त्यापैकी देणें जाणिजे छ १६ रबिलाकर बहुत काय लिहीणे +

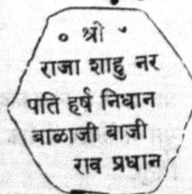

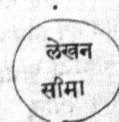
पो छ २१ माहे रबिलाखर मुा आजणुज

ले. ३६ श्री १६७८ माघ शु. ७
१७५७ जानेवारी २७.

बाळाजी बाजीरावाचें महिपतराव कवड्यास पत्र—

पाा सिराढोण प्रां बालाघांट राजश्री बाबूजी नाइक यांजकडे दिल्हा असे तेथील बाबती हुजूर विल्हे लाविल्या आहेत तुम्ही पाा माारास बाबतीच्या यैवजाविशीं उपसर्ग न लावणें हरयेकविशीं पाा माारचे साहित्य हरयेकविशीं करीत जाणे जाणिजे छ ६ जमादिलोवल बहुत काय लिहिणे •

पौ छ ८ जमादिलाखर मुा खाडगी
पाा बारशी सन सबा

ले. ३७ श्री.

नकल

राजश्री महिपतराव कवडे गोसावि यांस

छ, अखंडित लक्ष्मी अलंकृत राजमान्य स्रो बालाजी बाजीराव प्रधान आसिर्वाद उपरी येथील कुशल जाणोन स्वकीय कुशल लेखन करणे विशेष मार्गेश्वर पोष दो महिनीयात मामलतीचा बंदोबस्त करून उपरांती चाकरीस यावे ऐसा करार असता नेहेमी तुम्ही परगणीयातच राहिला परगणीयाचा बंदोबस्त करणे तो केलाच असाल चिरंजीव राजश्री दादाकडे निकडीचे काम पडीले आहे तरी तुम्ही मामलतीच्या कामास येक शाहाणा माणूस दोन तीनशे राऊत देऊन वरकड तुम्ही आपले कुल फौजेनसी चिरंजीवाकडे जाणे तुमचे लोक तुम्हा जवल जमा जाले च असतील तरी लौकर जाणे जाणिजे छ २० साबान बहुत काय लिहिणें

लेखन
सीमा

पो छ २ सवाल

ले. ३८ श्री.

बाळाजी बाजीरावाचें महिपतराव कवड्यास पत्र—

विशेष आवरंगाबादेस गडबड जाली आहे त्यास तुम्ही आहा तिकडील जत्फी करावी लागेल तरी तुम्हीं हुजूर येणार ते न येणें तेथे च तूर्त राहाणे मागाहून तुम्हांस लिहून पाठऊन त्या प्रो करणे. चहू कडील बातमी राखून वर्तमान लिहिणें + जाणिजे छ १२ जिलकाद बहुत काय लिहिणे

लेखन

श्री०
राजा शाहु नर
पति हर्ष निधान
बाळाजी बाजी
राव प्रधान.

पो छ २६ जिलकाद
मुा मालेंगाव नजीक
जिंतुर

+ येथून अक्षर खाशाचें.

लें. ३९ श्री १६७९ फाल्गुन वद्य ५
१७५८ मार्च २९

राजश्री मंगदराव ठाणें दंहीवले गोसांवी यांसि

छ अखंडित. लक्ष्मीं अलंकृत राजमान्य स्नो महिपतराउ कवडे दंडवत सुा ।मान खमसेन मंयां अलफ को दंहिवले येथील रघुनाथ पाटील व अबाजी पा व राजा पा याणी हुजूर येऊन वर्तमान विदित केलें की को मजकूर येथें सालमजकुरीं नापीक जाहलें आहे रयात जालियां रयत तजावजा होणार नाहीं पुढे उमेदीने लावणी करार वाके करितील म्हणोन त्याजवरून हें पत्र तुम्हांस लिहिलें आहे तरी सालगुदस्तांच्या आकारापैकीं सालमजकुरीं तकुब रुा ६०० साह्यासें ठेऊन वरकड वसुल घेणें आकार-सालि तुम्ही व पाटील हिसेबाचे समई याल तेव्हां वर्तमान मनास आणून कर्तव्य तें केलें जाईल जाणिजे छ १९ रजब बहुत काय लिहिणे हे विनंती

सालगुदस्ता येथून आम्ही करार करून दिल्हा त्याची वाटणी कायावरी घातली त्याप्रा काकरानीं वसुल दिल्हा यैसे आसून तुम्ही पाटलास बसवून आठाश्ये रुाचे खत घेतले त्याजवरून पाटील परागधा जाले गावावर आले नाहीत साप्रत पाटील येथे आले त्याजवरून याचे समाधान करून पाठविले आसत तर याचे खत तुम्ही जमा-मेच्या करार खेरीज घेयाचे प्रयोजन काय तर तुम्ही पैकीयाचा तगादा न करणे आण तुमचा याजकडे कोणे बाबतीचा आहे तो हिसेब येऊन आम्हास समजावणे तुमचा पैका माल वाजवी असेल तो उरबरु मनास आणून देविला जाईल वाजबी तफरीक याजकडे जमीदार घालतील तो देतील तुम्ही जाजती उपद्रव न देणे फिरोन बोभाट येऊ न देणे बहुत काय लिहिणे

लें ४० श्री १६७९ फाल्गुन शु. १३
१७५८ एप्रील ६

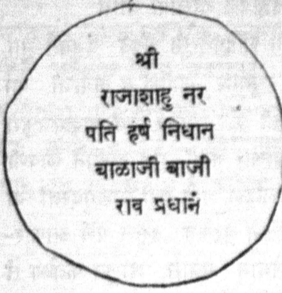
राजश्री महिपतराव कवडे गोसावी यांसि

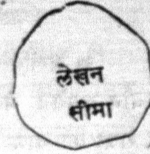
छ अखंडीत लक्ष्मी आलंकृत राजमान्य स्नो बालाजी बाजीराउ प्रधान आसीर्वाद उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीये लिहिणे विशेष परगणें थालनेंर प्रांत खानदेश येथील सरदेशमुखीची फडनीसी पेशजीपासून राजश्री वामनाजी माहादेवं निा राजश्री माहा-दाजी आंबाजी याची आहे. तेणे प्रो सालमजकुरी करार असे याचे हाते पाा मजकुरी फडनिसीचे प्रयोजन घेऊन यासी वेतन पेशजी अडीचशें रुो होते त्याचे निमे साल मजकुरी रुा १२५ सवाशे करार केले असेती सरकारचे यैवजीं पावते करून पावली

---

१ येथून अक्षर दुसऱ्याचें आहे.

याचे कबज घेणे. तेणे प्रमाणें मजुरा पर्डतील जाणीजे छ २७ रजबु सुा समान खमसेन मया व आलफ बहुत काय लिहिणें

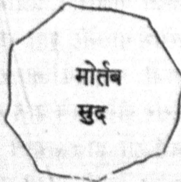

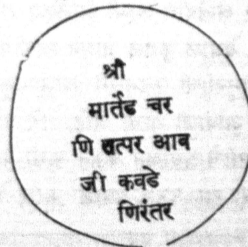
बार

लेखांक ४१ श्री १६७९ फाल्गुन वद्य २
१७५८ एप्रील २६

राजश्री मंगदराव ठाणे दहिवले गोसावी यांसी

छ. अखंडित लक्ष्मीं आलंकृत राजमान्य स्नों महिपतराव कवडे दंडवत सुा समान खमसेन मया अलफ राजश्री राघो केशव व राजश्री बाबाजी राम यांची वरात तुम्हावर केली आहे त्यास सदरहू वरातेचा ऐवज मशारनिलेस पुणीयास राजश्री दीक्षितांचे दुकानी पावता करून देणें वरकड पैका नेमणुक प्रमाणे पुणीयास निकडीने लौकर पावता करणें जासुद जोडी पाठविली आहे यांसी खर्चास रुपये ४ चार देणे जाणीजे रा छ १६ रजब

ले. ४२ श्री १६८० वैशाख शु. ५
१७५८ मे १२

राजश्री महिपतराव कवडे गोसावि यांस

छ॰ अखंडित लक्ष्मी आलंकृत राजमान्य स्नो बालाजी बाजीराव प्रधान आसीर्वाद उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीये लिहिणे विशेष तुम्हाकडे प्रांत खानदेश येथील साल गुदस्त व साल मजकुरचा सरदेशमुखीचा ऐवज येणे त्यापैकीं देणे राजश्री हरी दामोदर पथक यास नालबंदी समजावीस पैकी तूर्त रुो १६१०९ सोला हजार येक से नव देविले असेत पावते करून कबज घेणे जाणीजे छ ४ रमजान सुा समान खमसेन मया अलफ

बार

ले. ४३ श्रीमोरया.

नकल. १६७९ माघ ब. ७
१७५८ मार्च २

राजश्री बर्तमान भाविक कादार व लेखक मौजे सिधटेक पा पोडपेडगांव प्रा कडवली गोसावि यासी

छ॰ अखंडीत लक्ष्मी अलंकृत राजमान्य स्नो गंगाधर येशवंत नमस्कार व आसीर्वाद सुहूर सन तिसा खमसेन मया व अलफ हरिभक्त परायेण राजश्री विठल शीवराम परांजपे गोत्र विष्णुवर्धन सूत्र आश्वलायेन हरिभक्त यास्तव मौजे मारी ईनाम जमीन मोगलाई व स्वराज्य देखील सर देशमुखीच्या आमलाची जमीन बिघे साठ करार करून इनाम दिल्हा आसे तरी आवल दुम सीमप्रतीची जमीन मारनिलेचे दुमाला करून चतुसिमा करून यासी व याचे पुत्रपौत्रादी वंश परंपरेने चालवणे प्रती वर्षी नवीन पत्राचा आक्षेप न करणे या पत्राची नकल करून घेऊन असल पत्र भोगवटीयास परतोन देणे जाणीजे छ. २१ जमादिलाखर बहुत काय लिहिणे

मोर्तब

ले. ४४ श्री.

१६८० आषाढ शु. ६
नकल १७५८ जुलै ११

चिरंजीव राजश्री कृष्णराव बापु यास प्रती सदासीव गंगाधर आसीर्वाद उपरी तीर्थरुपानी आज्ञा केली की श्री सुंदर नारायेणास वस्त्रे पाहिजेत त्यास बादली वस्त्रे व चिकंदोजी घरच्या सनगा पैकी व यंदाचे स्वारीपैकीं बादली सनगे भुक्त नसतील ती पाठवून देणे म्हणोन सांगितले यास्तव तुम्हास लिहिले आसे तरी जामदार

खान्यात शोध करून बादली व चिकंदोजी आस्तील ती पाठवून द्यावी बहुत काय लिहिणे हे आसीर्वाद राजकीय वर्तमान येकदां खास बारदारा बरावर लिहिले होते त्यावरून कळले आसेल आलीकडे फारसे नवीन नाही मागाहून होईल वर्तमान ते लेहून पाठऊ हे आसीर्वाद

सनगे पाठविली बिा

५ सिल्केपैकी
२ चिरे.
१ भर बादलीदार
१ नीमे बादली
—
२
१ पटका घडीदार
१ बादली जामेवार
१ बालांबरी
—
५
१/६ चिकंदोजीस्वारी बा

मिती आषाढ शु ५६ शके १६८०

तीा सौभती मातुश्रीबाई वडिलाचे सेवेसी सां नमस्कार चिरंजीव बापुस लिहिले आहे त्या प्रो सनगे आस्तील ती पाठवूनद्यावी हे विनंती

ले. ४५ श्रीशंकर. १६८० आषाढ व. १
१७५८ जुलै २१

तीर्थस्वरूप राजश्री गंगोबा तात्या वडिलांचे सेवेसी

आपत्ये समान रामचंद्र कृष्णराव साष्टांग नमस्कार सुहुरसन तिसा खमसेन मया आलफ प्राः आगरे येथील मुजमूचे वेतन रुपये ३५०० साडेतीन हजार श्रीमत् राजश्री दादासाहेब याणी रुपराम कटारी दिमत सुरजमल जाठ त्याजकडून देविले सन खमस खमसेन मया अलफ बाबत ते सदरहु रुपये केसो गोपाल कारखाना घाट श्री व्रदावन याजकडे तुम्ही जमा करविले होते ते रुपये वेदमूर्ती राजश्री संखभटजी वेसीकर याचे विद्यमाने साडे तीन हजार भरून पावलो मुकाम नजीक मालपुररा प्राः जयेनगर मिती आशाढ वद्य प्रतीपदा सके १६८० बहुधान नाम सवत्सरे बहुत काय लिहिणे हे विनंति

साक्ष खडो बचाजी कुलकर्णी
का कोऱ्हेले प्रा संगमनेर   रामभट सुदामे

ले. ४६   श्री.   १६८० अश्वीन शु. १
१७५८ आक्टोबर ३

राजश्री बजाजी पोवार गोसावी यांसी—

छ, अखंडीत लक्षुमी आलंकृत राजमान्ये स्नो सटवाजी राजोल मुा रणथबोर रामराम उपरी सुा सन तिसा खमसेन मया अलफ जाणून स्वकीये कुशल लेखनकरण या नंतर रा तात्याची पागा तेथ राहावयासी येतील तर त्यास गढीमधें जाग देऊन ठीणाची (ठिकाणाची ?) बेबूध करणं जंवर रानात गवत मिले तंवर आणवणं न मिले तेव्हा आपले गंजीतून देण चाऱ्या लाकडाचा बोभाट न ये तसं करण गवत दरसाले कापिता त्याजहून चालीस पनांस हजार जादा काठीवण जंवर पागा राहे तंवर गवत पुरवणं घाले लाकडाची आबाल होऊ न देण त्यास वीटबिगार लागेल ते सुतार चांभार वगैरे जे फरमास लागल ते देत जाणं कोन्हे गोष्टीचा बोभाट येऊ न दीजे बहुतकाय लिहिणे रा सन छ २९ माहे मोहरम

श्री म्हाळसा-
कांत चरणी त-
त्पर खंडोजी सुंत
मल्हारजी हो-
ळकर

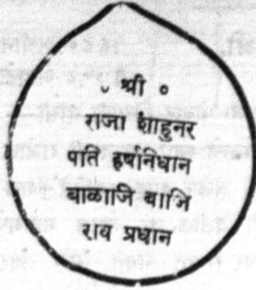
मोर्त-
बसुद

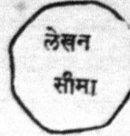
ले. ४७   श्री   १६८० पौष व. ९
१७५९ जानेवारी २२

राजश्री महिपतराव कवडे गोसावी यांसि

छ, अखंडित लक्ष्मी अलंकृत राजमान्य श्नो बालाजी बाजीराउ प्रधान आसिर्वाद उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीये लिहिणे विशेष पेशजी सर्व मामल्यावर कर्ज पटीचा करार मदार होऊन ज्याचा त्याणी ऐवज सरकारात दिल्हा तुम्हाकडील सरकार नांदेड याजवर कर्ज पटीचा करार मदार जाहला नव्हता सा हाली कर्ज पटी रुपये ५००० पाच हजार करार करून हे पत्र तुम्हास लिहिले असे तरी सदई ऐवज

लिहिल्या प्रो सत्वर सरकारात पाठऊन देणे विलंब न लावणे जाणिजे छ २२ जमादिलावल सुहुर संन तिसा खमसैन मया व अलफ बहुत काय लिहिणे

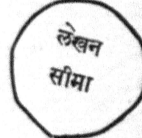
ले. ४८ श्री. १६८१ आषाढ व. ५
१७५९ जुलै १४

राजमानश्री कमाविसदार दि+

सेवक बालाजी बाजीराव प्रधान नमस्कार. सुा सितैन मया व अलफ कसबे व्याह्यामाडवे व मौजे हिंवरे पाा अंबड येथील मुकासा तुम्हांकडून दूर करून सालमजकुरीं राजश्री गंगाधर यशवंत दिाा राजश्री मल्हारजी होळकर याजकडे इनाम दिले असेत तरी तुम्ही सदरहू दोन्ही गावी दखलगिरी न करणे जाणिजे छ १८ जिल्काद आज्ञा प्रमाण

बार.

+ येथें एक ओळीची जागा रिकामी ठेवली आहे

ले. ४९ पुा ३ १६८१
१७५९ नोव्हेंबर (अजमांसे)

विज्ञापना भरत नाहीं म्हणतात नजीबखानाचे पारपत्य जालियावर त्या प्रांती सर्व च जाऊं या प्रकारचे इकडील वर्तमान सेवेसी श्रुत व्हावे म्हणून यथंभुत लिा असे आपले आज्ञापत्र इंदूरचे मुकामीहून आले त्यांत आज्ञा लिहिली कीं तुम्ही अटकपर्यंत बंदोबस्त केला परंतु सरकारात पैसा पाठविला नाही येश्यास पैका जो आला तो रा साबाजी पाटलानीं घेतला आम्हास रा जनकोजी बावांचे पत्र

+ येथून पुढील बंद गहाळ झाला आहे.

आणून दिले की तुम्ही पोटापुरता रोजमरा मात्र घेणे वरकड आम्ही व सुभेदार समजोन घेऊ आम्ही बखेडा करावा तरी सरकारकामात खलेल होईल म्हणून त्यांच्या लिहिलेप्रमाणें वर्तनुक केली हे वर्तमान सार्यंत दर्शनांती सेवेसी निवेदन करूं यांच्याणे त्या प्रांताचा बंदोबस्त करवत नाही आपण आलियाखेरीज तिकडील बंदोबस्त होता दिसत नाही आम्ही येथे रहावें किंवा आपणापासी यावे हे आज्ञापत्री लिहावे त्याप्रावर्तु स्वामीस या प्रांती यावयासि दिवसगत लागेल किंवा सत्वर आगमन होईल हे लिहावे आम्ही कितीक दिवस येथें बसून रहावे आपली आज्ञा येईल त्याप्रमाणें वर्तनुक करू साबाजी सिंद्याने आमचे काही चालू दिले नाही याजमुळे खावंद काय म्हणतील हे न कले लक्ष्मीनारायण येथें आला आहे त्यास रुपयांचा तगादा आम्ही फार केला परंतु तो म्हणतो हुजुर च मी रुपयांची निशा करून देईन गिलच्या अद्याप लाहोर प्रांती च आहे पंचवीस हजारा फौजेची खबर आहे. हटाल्यापर्यंत त्याचा प्रवेश जाला यैसे वर्तमान आहे आम्ही +

ले. ५० श्री. १६८१ माघ व. ७
१७६० फेब्रुवारी ८

श्रीमंत राजश्री सदासीब पंत आन्या स्वामीचे सेवेसी

स्नो बापूजी महादेव सांा नमस्कार व सेवेसी मल्हारजी हवालदार दडवत विनंती येथील वर्तमान ताा छ १९ जमादिलाखर पर्यंत येथास्थीत आसे विशेष श्री जेजुरी येथील तळ्याचे कारखानियास कुसाजी कासार याजकडून दाहा हजार रुपये देविले पैकी हाजार रुपये पेशजी कारखान्यास पावले बाकी रुपये ९००० नउ हजार राहीले त्याचा वाईदा करून आपण कागद लेहून घेतला आहे त्यास वाइदीयाचे रुपये २००० रामजी मोरो याजबाा पाठविले ते पावले सदरहू दोन हाजार रुपये कारखानीयाकडे जमा असेत सके १६८१ प्रमाथी नाम सवत्सरे माघ वद्य सप्तमी सुाा सन सीतेन मया आलफ बहुत काय लिहीणे लोभ असो दीजे हे विनंति

ले ५१ श्री. १६८२ अ. श्रावण शु. ११
१७६० जुलै २३

राजश्री मल्हारजी होलकर गोसांवी यासिं

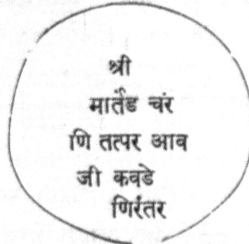
आसीर्वाद उपरि नजीबखानाचें भेटीचा माार सागोंन पाा तों विदित जाहाला त्यास आम्हाकडें दोन तीन राजकारणें तयार जाहाली आहेंत* त्याज आलीकडे आला तरी उतम नाही तरी आमचे लोक आत सिरल्यावरी मग आमचा इलाज नाही त्याज आलीकडे तुम्हापासी आथवा

+ येथून पुढील बंद गहाळ झाला आहे.
* येथून अक्षराचें वळण निराळें आहे.

आम्हापासी आला त्याची खबर आम्हास कलली तरी मग आम्ही हला करणार ना + + + + + मचा हला जाहल्यावरी आम्हाकडे (दोषना) हि सविस्तर आपाजी राम व भिकाजी गंगाधर कृष्णाजी केशव याणी सागितल त्याची उतरें सविस्तर या जवल बोललों आहो जाणिजे छ १० जिल्हेज हे आसीर्वाद

ले. ५२ श्री.

१६८३ मार्गशीर्ष शु० ३
१७६१ नोव्हेंबर २९

अज स्वारी राजश्री महीपत राव कवडे दीा राजश्री पंत प्रधान ताा मोकदमानी मौजे पोखर्णी पाा सेवगांव सुहुर सन इसने सितेन मया अलफ प्राा मजकुरी फौजेचा मुकाम जाला असे तर पाटील पाडे देखत चिठी हुजुर भेटीस येणे या कामास स्वार पाठविले यासी मसाला रुाा ५० पनास अदा करणे. *जाणीजे छ १ जावल

मोर्तब
सुद

बार.

---

१ हें पत्र सदाशिवराव उर्फ भाऊसाहेब यार्णी पाणिपतच्या मोहिमेवर असतांना दिल्लीस वेढा दिल्यावेळीं लिहिलें आहे असें वाटतें. या अंदाजावर या पत्राची तारीख ठरविली आहे.

* येथून अक्षर खाशाचें.

ले. ५३ श्री.

नकल

राजश्री तात्या स्वामीचे शेवेसी

विनंति उपरी आपण पत्र पाठविलें ते व कितेक प्रकार रामकृष्ण रायानी सागितलें त्यास आपणासी दुसरा विचार नाहीं राजश्री सुभेदाराकडील सालजाब ही मार निल्हेजवल सांगितले आहेत प्रस्तुत शह जवल आला यास्तंव कोणेविसी अनमान नकरितां मोठ्या मजलींनें येऊन पोहचावे मोगलाकडलि बातमीची पत्रे आली ती बजीनस कृष्णरायानी पाहिली मनसब्रा केल्याने होतो आपण व सुभेदार आल्यानें सर्व येश सुभेदारास येतें त्वरेनें यावें काडीपरी अनमान न करावा मोठी समय आहे· दौलत रक्षावी यात च उत्तम आहे मोगलाचे प्राबल्य जाल्यास परिणाम कसा हेंही आपल्यास कळतच आहे विस्तरल्याहावेसे नाहीं श्रीमंतास घेऊन यावें आसा विचार केला होता परंतु दाटी जाली यास्तव बनलें नाहीं तरी सुभेदार कांहीं परकी नाहींत वडीलपणे या वेळेस येऊन (फा०) संरक्षण कर्णे हे च त्यास योग्य आहे लक्षा पत्राचे (जागा) पत्न मानावें बहुत काय लिहिणे लोभ असो दीजे हे विनंति

ले. ५४ श्री.

१६८४ फालुन शु. ८
१७६३ फेब्रुवारी २१

यांद राजश्री मल्हारबाकडील कामे

मारानिलेस उभयतास श्रीमंताची स्वदस्तुरे पत्र २

मोगलासी बिघाड करणें तेव्हां मोगल बुडवावा तेव्हां मल्हारबास जागीर नेमून देवावी व

प्रा आड.
कीता माहाल

१००००००

दाहा लक्ष

बशेर्ते मोगल बुडवावा मल्हारबा सला करून देणार नाहींत याचा करार असावा

गंगाधर येशवंत याचे गांव जप्त आहेत. त्याच्या सोडाचिठ्या देवावे १

किले चांदवडचे ताकीदपत्र इनामी गांवची १

फडनिसी सनद· दिली पाहिजे गंगाधर पंतास

नांवाची पत्रे व गंगाधर येशवंतांच्या गावच्या सोडचिठ्या दाहा लक्षाची जाहगीर आंबाड सुधा बशर्त मोंगल बुडाल्यास द्यावी किले चांदवडचे ताकीद पत्र व फडनिसीची सनद गंगाधर येशवंताचे नांवें-येणे प्रोा पत्रें व सनदा देवाव्या मुख्यत्वे करून जानोजी भोसले यांनीं मोगलासी सलूख केला म्ह-

छ. २ साबान फाल्गुन　　णून आम्हांस मनसबा प्रा-
सु॥ सलास सि-　　प्त जाला पुढें भोसल्याची
तेन मु॥ मिरज　　रदबदली करू नये

येणे प्रो करार करावे म्हणून सदरहु प्रो पत्रे द्यावी * देणे तुर्त पत्रे द्यावयाची नाहींत सदरहु कलमें करार मल्हारबासी व गंगोबासी बोलून करार जाहल्यावरी सदरहु पत्रे दिल्ही जातील सदरहू कलमे पांच करार होतील येणें प्रमाणें करार रुजू

पैकी तुर्त आंबाडीचे जप्तीची
सनद द्यावी देणे रुजु
　दुमालेगांव वजा करून द्या-
वी देणे रुजु
सप्तमीची सनद दिली छ. ७
साबान सन सलास सितेन
फालगुन.

ले. ५५

गंगाधर यशवंत याचे राघोकृष्ण कादार मौजे दहीगाव राजणी प्रा नेवासे यास पत्र

सु॥ इसने सितैन मयां अलफ मौजे मजकूरपैकीं साल मजकूरचा यैवज रुो ५०० पाचसें सरकारपोत्यास जमा आसेंत मुकाम सैंदणे ता पाबळ येथे सरकारांत जमा आसेत छ० ९ माहे शाबान

ले. ५६　　**श्रीमोरया**　　१६८४ कार्तीक शु. १
　　१७६२ आक्टोबर १८

पैवस्ती कार्तिक सुध ७
तीर्थरूप सौा मातुश्रींबाई वडिलाचे सेवेसी

अपत्ये सदासिवाने चरणावर मस्तक ठेवून साा नमस्कार विनंति उपरि येथील कुशल ताा कार्तिक शुध पावेतों मुकाम नासिकचे येथें सुखरूप असो विशेष वडिलांचीं

---

* येथून अक्षर दुसऱ्याचें.

आज्ञा घेऊन स्वार जालो त पारमेर लोणी कडून चांदवडास गेलों तेथे फौजेच्या बोल्याचाल्या करावयासि आठ दाहा दिवस राहून बोलवा करून अर्धे लोकांस नालबंदी देऊन आस्वीन वद्य १३ त्रयोदशीस नाशकास आलों श्रीमंताची भेट जाली श्रीमंतानी आज्ञा केली कीं कार्तिमा पौर्णिमा जालिया दों दिवसानी मुहूर्ते करून चालतों यैसी आज्ञा केली त्यावरून वडिलांस लिहिले असे हेगडोजी सिवेकर याजला दोन रावतानसी ठेवावे म्हणोन लिहिले त्यावरून ठेविले परंतु याजला लौकर पाठवावे घोडी चागली आपाजी गीत्याचे पसदीस पडे यैसी पाठवावी वरकड अलाहिदा पत्रीं वडिली मजकूर कितके लिहिला त्यास मजपाशीं संकल्प विकल्प किमपि नाहीं वडिलीं जैसे स्वच्छ आतःकरण आहे त्या प्रमाणे असो द्यावें लेकरा पासुन आतर हि पडैल तरी वडिलास शिक्षा करावयासि आटई (?) आहे तथापि माझा जीवनोपाय आणि जन्मादारभ्य श्रम मजविसी केले भोगले ते म्या शतजन्म घेतले तरी उतीर्णता होणार नांहीं माझा दृढ-भाव वडिलांचे चरणापासी आहे तरीच भगवंत यश देईल यासि अन्यथा नाहीं संसाराचा वगैरे बंदोबस्त करणें त्यास मजला येविशीचा उमज काय म्या संसार कोठें कोणे स्थली केले कांही प्रबुध्धता नांही ईश्वराची पूजा न्यून्य जन्मातरी जाली याजमुले एका वडिलांची अवकृपा वडिलीं हि संसाराचे कोडे लिहिले त्यास मजला कले काय जो पर्यंत वडिलांच्या जीवांत जीव आहे तो आम्हांस कोणे गोष्टीची चिंता नाहीं वडिलांस जैसे कलेल त्या रितीने बंदोबस्त राखावा वडिलांचे मर्जीस आनुकूल जो कोणी नसेल तो माझे हि मर्जीस नाही सारांश वडिलांच्या चरणाखेरीज मजला दुसरी जोड नाही हे निशा असो द्यावी वरकड वर्तमान मागाहून लेहून पाठऊ शेवेसी शृत होय हे विज्ञाप्ति

ले. ५७ **श्रीनृसिंह** १६८४ मार्गशीर्ष शु. १

१७६२ नोव्हेंबर १६

राजश्रीया विराजित राजमान्य राजश्री गंगाधरपंत तात्या स्वामीचे से ॥

पो॥ नरहर लक्ष्मणराव कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंति उपर येथील कुशल ता॥ छ २९ राखरपर्यंत यथास्थित जाणोन स्वकीये कुशल लेखन करीत असिलें पाहिजे विशेष श्रीमंत राजश्री दादासाहेबांची स्वारी या प्राते आली पैठणास येऊन आम्हा उभयेताचे घराचे वर्तुलाकार केलें सर्व मालीयेत घरें खांदूण घेऊन गेले तो विस्तार परस्परें कलला च आसेल इतकें होऊन सेवगांवची मामलेत बाबती सरदेशमुखीची गला बांधली गु॥ बाबत तेवीसहजार बाकी राहिली ते आपल्या तर्फेतच होती क॥ दाराणी येकंदर रुपय। दिधला नाही तेव्हां श्रीमंत राजश्री सुभेदाराणी जनार्दन त्र्यंबक यांस आज्ञा केली की सन येकाहतरी ब॥ वीस हजार रु॥ याणी दिधले त्याची निमे तूर्त तुम्हीं देणे त्याजवरोण मारनिलेणी दाहाहजाराची वरात आपल्या भावावर दिध्ली

ते त्याणी मान्य न करिता माघारी टाकिली रुपया आला नाही व पायेमाली जाली त्याचाही जाबसाल उगवला नाही श्रीमंताची स्वारी याप्रांते आल्यावर आम्हांस गु॥ बा॥बाकीचा तागादा सक्त लाविला तेविसा हजाराची निशा करोण घेतली व साल मजकूर साल मा।ची रसद चवदा हजार घेतली मोकाशांची जप्ती करोन त्याचे येवजी वसि हजार रुपये घेतले ये॥ गु॥ व सालमजकूर मिलोण पणास हजार रुपये आपले तर्फेचे येणे ऐसे आसोन सरकारच्या ताकिदी व आपली पत्रे च्यार वेला कमाविशदाराकडें पाठविली परंतु उतर देखील सुधें न देत सरकारातून बरातदार आमचे मागे लागलें ते दारी बसले आहेत त्यास येविशई आमचा अन्याये काये आहे श्रीमंताची आज्ञा की त्यांजकडील कादाराणी रु॥ न दिधले तर गावगणा चिठ्या करोण रुो परभारा घेणें त्याजवरोण सरकारची सक्ती फार जाणोन रुो द्यावेसें जाले तेव्हा परगणीयात चिठ्या करोण दाहावीस गांव आणले परंतु रुपया येत नाही जनार्दनपंत तेथें आहेत उग्या च च्यार गोष्टि विपर्यास भासऊन सांगतील यास्तव ताावार वर्तमान सेवेसी लिा आहे आम्हास ज्याप्राा आज्ञा होईल त्याप्राा वर्तनुक केली जाईल ताावार वर्तमान श्रीमंताचे पत्रीं लिा आहे त्याजबरोण विदित होईल कादारास आज्ञा करोण येवज देविला पाहिजे म्हणजे आम्हांकडील झट वारेल ताकीदपत्रें पाठविली पाहिजेंत म्हणजे ऐवज घेऊन सरकारांत देऊ सरकारचा तगादा वारला म्हणजे आम्हांकडें गुता नाही + बहुत काये लिहिणे कृपालोभ आसो दीजे हे विनंति

ले. ५८ श्री १६८४ मार्गशीर्ष वद्य ५
१७६२ दिसेंबर ६

तीर्थरूप सौ॥ मातुश्री बाई वडिलांचे सेवेसी

आपत्यें सदासिवाने व कृष्णरायाने चरणावर मस्तक ठेऊन सां नमस्कार विनंति उपरि येथील कुशल ताा मार्गसीर्ष वद्य ५ पावेतों सुखरूप असो विशेष तीर्थरूपाचे शरीभावनेचे व संसारखर्चाचा मजकूर लिहिला ताबडतोब वर्तमान कलत गेले पाहिजे म्हणोन आज्ञा यैसियासिं आम्लपित्तास उपाये जोसीबाबा करीत आहेत दैविक पाहतां परकृत पीडा आहे त्याचा हि उपाय होत असतो ग्रहजपास दोघे तिघे ब्राह्मण घातले आहेत आपल्या येण्याविसीं जोसीबावांनीं एकदोनदा पुसिले परंतु मर्जीस येत नाहीं आम्लपित्ताची वांति पांच सहादा होत होती सांप्रत न्यून्यता आहे संसारखर्चाचा मजकूर रुपयांचा लिहिला त्यासी शरीरी वेथा मुले मर्जी बाहाल नाहीं यास्तव हटकावयासिं फावत नाही वडिलांचा हि तेथें उपाय नांहीं खरा च परंतु समय पाहून हटकू आज्ञा करतील ते वडिलांस लेहु इकडील

\+ येथून अक्षराचे वळण निराळें आहे.

राजकीय मजकूर तर श्रीमंताचा यवनाचा स्नेह जाला साठी लक्षांची जागीर मागे भाऊसाहेबानी घेतली होती तें माघारी दिल्ही या उपरी श्रीमंत दादासाहेब व माधवराव यवनसह सप्तरूषीस राजा स्थापून गोपाळरायावर मिरजेस जाऊन तोफा फौजेनें जेर करून हैदर नायकावर यवनाबराबर फौज देऊन पाठवावे आपण माघारे मिरजेपासी आसावें राजश्री सुभेदारांची व नारो शंकराची रवानगी करणार पांचा सात्ता दिसा निरोप होईल कलावें बहुत काय लिहिणें हे विज्ञप्ति चिरंजिव राजश्री माधवरायासी आसीर्वाद उपरि तुम्ही राघोबा महीपत रायापासीं बसून विद्याभ्यास करीत जाणे खेलत न जाणे वर्तमान वरचेवर लिहित जाणे हे आसीरवाद

ले. ५९ श्री. १६८४ माघ शु. १२
१७६३ जानेवारी २६

नकल

राजश्रीया विराजीत राजमान्य राजश्री गंगाधर येशवंत स्वामी गोसावी

यांसि पोष्य माधवराव बलाल प्रधान नमस्कार विनंती उपरी येथील कुशल जाणुन स्वकीये लिहित जाणें विशेष रामाजी सिवदेव जोसी कुलकर्णी मौजे वरूडे त॥ खेड यानी विदित केले की आपला चुलत पुतण्या त्रिबक रघुनाथ निपुत्रिक (जाला त्या)चा विभाग आ...सा वतनात आसतां गंगाधर येशवंत याणी त्याजपासोन आपण सर्व भाऊ यासी न पुसता बलात्कारे निमें वतन घ्यावेसा विचार केला यावरून आम्हीं सर्व जोसी कुलकर्णी पेशजी पुण्यात श्रीमंत भाऊसाहेबापासी वर्तमान निवेदन केलें त्याणी मनासी आणून गंगोबा वगैरे बाजवी करितात असे जाणून त्रिबक रघुनाथ याज पासोन वतन घ्यावे यासी दरकार नाहींनं घेणे यैसी आज्ञा केली शफतपूर्वक गंगाधर येशवंत बोलोन वतन घेणार नाही ऐसे मान्य केले त्रिबक रघुनाथ याणें ही कागदपत्र कांहीं दिल्हा नाही यैसे जालें आसोन सालमजकुरी गंगोबा गावी येऊन आमचा पुतण्या मल्हार गोविंद व नातू कासी सामराज यासी राऊत पाठवून धरून नेऊन कोंडून ठेवलें आन्नोंदक बंद करून जबरदस्तीने दोघा जवळून कागद लेहून घेतला की आपले भाऊबंद येका महिन्यात घेऊन येऊन तुम्हासी कागदावरी साक्ष करून देऊ ऐसी आड लिहून घेतली या प्रकारे जबर दस्तीने वतन घेणार तरी येविसिची ताकीद करून तगादा न करीत ते करावे म्हणून येसियासी रामाजी सिवदेव वगैरे सारे भाऊबंद जोसी कुलकर्णी राजी नसता तुम्हीं जबरदस्तीन वतन घेता सबब तीर्थरूपानी मनासी आणून गैरवाजवी तुम्ही करिता [असें] समजोन ताकीद केली वतन वरूडाचे जोशी कुळकण घेनार नाहीं यैसे शफत पूर्वक बोलिलेस येविसीचा दाखला हाली राजश्री विठ्ठल विश्राम व वै॥ राजश्री रघुनाथ दिक्षित मनोहर याणि हूंजूर पुरविला त्यासी

साल मजकुरी मल्हार गोविंद व कासी सामराज याजपासोन जबरदस्तीन कागद तुम्ही लेहून घेतला आहे तो कामाचा नसे जोरावारीने वतन घेता हे न घेणे येविसी तुम्ही हुंजूर असता ताकीद केलीच आहे व हाली पत्र लि॥ असे तर तुम्ही मौजे मजकूरचे कुलकर्ण जोतीशाचे वतनासी मुजाहीम न होणे कागद लेहून घेतला आहेत ते माघारे देणे पेशजी तीर्थरूप नाना व भाऊ याचे कारकीर्दीतही इनसाफ जाला आहे त्याप्रमाणें वर्तणे बोभाट येऊ न देणे जाणिजे छ. ११ रजब सु॥ सलास सितैन मया आलफ बहूत काय लिहिणें हें विनंति

ले. ६० श्री १६८४ फाल्गुन वद्य ७
१७६३ मार्च ६

माधवराव बल्लाळाचे हरी दामोदरास पत्र—

विशेष प्रांत जुन्नर येथे राजश्री गंगाधर येशवत याचे सरजामचे गाव आहेत त्याची जफ्ती सालमजकूर सनसलास सितैनात केली होती ते मोकली करून हे पत्र तुम्हास लिहिले असेत तरी मारनिलेचे गाव असनील तेथील जफ्ती उठऊन सुदामतप्रो अमल सुरलीत चालवणे जाणिजे छ २० शाबान सुाा सलास सितैन मया व अलफ +बहूत काय लिहिणे हे विनंति *

बार.

ले. ६१ श्री.

[१]राजश्री गंगाधर यशवंत स्वामि गोसावी यांसि

विनंति उपरि [२]चिरंजीवानी बहुत तुमचे येकनिष्ठतेचा अर्थ लिहिला त्यावरून संतोष जाहला दोघा सरदारास येक विचारे चालवावे खावंदाची मर्जी राखावी मातबर मनसबे करावे येणेप्रो निरतर करावे येणे करून परिणाम उतम हा अर्थ मनात आणून तदनरूप हाली कर्ता म्हणून [२]चिरंजीवाचे पत्रावरून अवगत जाहले पुढे दिवसेदिवस अधीक करणे लोक घरास गेले ते तयार होऊन यावयास विलंब मात्र लागेल वरकड काही गुता नाही सविस्तर चिरंजीवास लिहिले आहे
त्याजवरून कलेल छ ७ रमजान. हे विनंति.

+ येथून अक्षर खाशांचें.

* अशाच अर्थाचें व याच मितीचें आणखी एक आज्ञापत्र माधवराव बल्लाळानें त्रिंबकराव लक्ष्मण कमाबीसदार पो नेवासे यास पाठविलें आहे.

१ हें पत्र नानासाहेबांनीं गंगोबा चंद्रचुडास लिहिलें असावें.

२ चिरंजीव म्हणजे रघुनाथराव.

ले. ६२ श्रीमोरया. १६८५ ज्येष्ठ शु. ७
१७६३ मे १९

पैा छ २५ जिल्काद् जेष्ठ सुा आर्बा सितेन सन, ११७३ मुा
चांद्वड

तीर्थस्वरुप सौाा मातुश्री बाई * व सौाा मातुश्री काकू वडिलांचे शेवेसीं

आपत्यें सदासिवाने व कृष्णरायाने चरणावर मस्तक ठेवोन सीर साां नमस्कार विज्ञापना येथील कुशल+ जेष्ट शुध ७ सप्तमी गुरुवार मुा शहर भागानगर येथे वडिलांचे सुखरूप आसों विशेष वडिलांकडोन आसीर्वाद पत्र येवो वृत्त कलत नाहीं सविस्तर व्रतयुक्त पत्री सांभालीत जावें इकडील वर्तमान तर मजल दरमजल बेदर पर्यंत येवोन पुढे खंडणीया शहाने फौजेच्यां ज्या जाल्या त्या करून शहरास दाखल जालो शहरची खडणी हि थोडी बहुत होवोन बसालतजंगाचे भेटीस कृष्णेच्या उतर तीराने जात आसों त्याच्या भेटी झाल्यानंतर पुढे जा मनसुबाबाने चालावयाचे होईल ते सविस्तरें लेखन होईल ये प्रांती सालीचा चारा व दाणा घोडियास आसे परंतु आपली मडली सर्व अद्याप वडिलाचें आसीर्वादे कुशल आसे तीाा सौ माा काकूच्या शरीरास मधरीयाची भावनेच्या उपायाने शमतेचे व्रतलेखन करावें तीाा माहादाजीपंत मामा कोठे आहेत त्याचें शरीराचे आरोग्यतेचे वर्तमान ल्याहावें तीाा बाजीपंत मामा चांदवडास आले किंवा कोठे आहेत हे सविस्तरे लेंखन करावें भेटी होई तो सुदीन आसे शेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना

तीाा सकंभट काका स्वामीस साां नमस्कार विनंति उपरी आपलीयाकडील पत्रें आली त्या आलीकडे वर्तमान कलत नाहीं तरी वडिलपणे सविस्तरें पत्री सांभालीत जावें आणि लोभाची वृधी करावी हे विनंती

---

* गंगाधर यशवंत चंद्रचूड यास दोन बायका व चार मुलगे होते. पैकीं मोठ्या बायकोचा उल्लेख ‘ बाई ’ या नांवानें व धाकटीचा (आवडत्या बायकोचा) उल्लेख ‘ काकू ’ या नांवानें पत्रांतून आलेला आहे. सदाशिवराव व कृष्णराव हे ‘ बाईचे ’ मुलगे आणि यशवंत व मादव हे ‘ काकू ’ चे मुलगे हें या पत्रांतील मजकूर वाचतांना लक्षांत ठेवलें पाहिजे. काकू १६८५ च्या आषाढांत मरण पावली.

\+ मोडक, दीक्षित व पिले या तिघांच्या हि जंत्र्यामध्यें शके १६८५ अधिक ज्येष्ठ दिला आहे. परंतु येथें दिलेल्या या व यापुढील चार पत्रांवरून त्या वर्षी ज्येष्ठ अधीक नसून आषाढ अधिक होता हें स्पष्टपणें दिसून येणार आहे. अर्थात सर्व जंत्र्यांमध्यें या दोन महिन्यांचीं नांवें चुकलीं आहेत.

इहैव गोविंदपंतास सां नमस्कार सविस्तरें वर्तमान लिहीत आसावें हे विनंति

हे च राजश्री कोंडोशंकर व राजश्री मोरो रामचंद्र यास कृतानेक नमस्कार हे विनंति राजश्री गोपाल दाबके मामास नमस्कार समस्त मंडलीस सां नमस्कार आा आसीर्वाद

ले. ६३ श्रीमोरया. पै. १६८५ ज्येष्ठ व. १२
१७६३ जून ८

पैा छ. २५ जिलकाद जेष्ठ
सुा आर्बा सितेन सन
११७३

मुा चांदवड

चिरंजीव विजईभव राजश्री दादाजी व माधवराव यासि प्रति सदासिव गंगाधर व कृष्णराव गंगाधर आसिर्वाद उपरी येथील कुशल जाणुन स्वकीयें कुशल लिहित असावे विशष आलीकडे तुमची पत्रे येवोन वर्तमान कलत नाहीं तर विस्तारें पत्र पाठवीत जाणें इकडील वर्तमान तर बेदरा सानिधहून खंडणिया थोडिया बहुत घेत शहर भागानगर पर्यंत दरमजल आलों पुढे लौकर च त्या प्रांते येत असेत तुम्ही प्रत्यही दरबारास जात जावें राजश्री बाबास येकदां मुजरा रोज करीत जावा दररोज प्रहरभर दडि प्रहर दरबारी बसत जावें वरचेवर वर्तमान लिहीत जावें बहुत काये लिहिणें हे आसिर्वाद

राजश्री सिवाजीपंत आजेबास सा नमस्कार लिा परिसोन सर्वदा पत्रीं संतोष होये तो आर्थ करीत जावा हे विनंती

हे च राघोबा तात्यास नमस्कार विनंती तुमचे पत्र च येत नाहीं तर सर्वदा पत्रीं परामर्ष करीत जाणें हे विनंती

हे च गिरिबास नमस्कार तुम्ही आपले वृत्तयुक्त पत्र पाठवीत जाणें हे विनंती बो रा नानाभट यांस सां नमस्कार

लेखांक ६४ श्री. १६८५ ज्येष्ठ शु० १५
१७६३ जून २५

पौ छ १ जिल्हेज अधिक सुा आर्बा मुा चादवड

तीर्थरूप सौ मातुश्री बाई व काकू वडिलांचे सेवेसी

अपत्यें सदासिवानें व कृष्णरायाने चरणावर मस्तक ठेऊन सां नमस्कार विनंति येथील कुशल ताा जेष्ठ शुद्ध १५ मुा लिंगालिपली येथे सुखरूप समस्त आसो विशेष पूर्वी

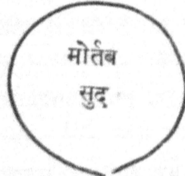
पत्र पाठविले ते पाऊन वर्तमान कलले आली पत्र येऊन वर्तमान कलत नाही तरी सविस्तर लिहीत जावे या नंतर जगजीवनपंवार व राजाराम बाबूराव याची फौज आपल्याकडील फौजानी तगार केली यास्तव यवन जुन्नर प्रांताहून नासिक चांदवडाकडे येणार यास्तव सावध राहून निरो[प]द्रव आसिले पाहिजे वडिली पूर्वी कागद पाठविले त्यांत चादवडीचे माचीचे वर्तमान लिहिले येसियासि तेथे सोय नसीली तर दोन दिवस इद्राईस राहावें परंतु ये गोष्टीची उपेक्षा कार्याची नांही शीघ्र तर्तूद करावी तीा सौा मातुश्री काकूस मधरा निघाला तो बरा जाला किंवा काही कसूर आहे हे सविस्तर ल्याह्यावे कदांचित बालेकिल्लयावर जाण्याची सोय आसिली तर तेथे राहावयाची तर्तूद करणे तेल तूप दाणादुणा लांकूड फांटे संग्रह करावा गाफील राहावयाचे काम नांही इद्राईस चांदवडचे बाले किल्लयावर जाऊन राहावे या उपरी चादवड कसब्यांत न राहाणे या प्रो सांगितले आहे तरी लिहिल्या प्रो करावें बहुत काय लिहिणे लोभ कीजे हे विज्ञप्ति निंबगाव कडील यथास्थित वर्तमान लिहून पाठवावे हे विनंति

लेखांक ६५ श्री. १६८५ अ. आषाढ शु. १५

१७६३ जून २५

राजश्री रघुनाथ रणसोड नि॥पागा गोसावीं यासि

छ श्रो आहिल्याबाई होलकर दंडवत सुहूरसन आर्बा सितैन मया व अलफ बख्ताजी सिंदे याजकडील राउतास खर्चास रुपये १०० सेंभर तुम्हाकडून देविले असत तरी सदर सेंभर रुपये देऊन पावलीयाचे कवज घेणे जाणिजे छ १३ जिल्हेज बहुत काय लिहीणे

बार

ले. ६६ श्री. १६८५ अ. आषाढ व. १

१७६३ जून २६

नकल

राजश्रीया विराजीत राजमान्य राजश्री सीदोपत स्वामी गोसावी यांस सेवक हरी दामोदर नमस्कार विनंति उपरी येथील कुशल ताा छ १४ जिल्हेज जाणून स्वकीये कुशल लेखन करीत आसीले पाहिजें विशेष राजश्री गंगाधर येशवंत याचे गावच्या सोडचिठ्या सुभाहून सरकाचे आज्ञेप्रमाणे तुम्हास सादर जाली आसता आद्यापी सदरहू गावची जप्ती तुंम्ही उठवीत नाही म्हणून विदीत जाहाले त्या वरून हें

पत्र तुम्हास लिहीले आसे तरी राजश्री गंगाधरपंत याजकडील गावे येणेप्रमाणे नींबगाव व कनेसर व गोसासी व पूर हे च्यारी गावचा आमल राजश्री तात्याकडे देणे तुंम्ही दखलगीरी न करणे येवीसी पूर्वी तुम्हास सुभाहून सनद सादर जाली च आहे या उपरी तुंम्ही तेथे येकंदर खटखट न करणे हाली राजश्री यशवंतराव गंगाधर याणी लिहिले त्याजवरून लिा असे तर सदरहु गावास माहालीचा उपसर्ग लागो न देणे हे विनंति सदरहु आसल पत्र रवाना नींबगांवास हस्ते तुकु सींदा प्यादा आषाढ शु. ८ रविवार सुा आर्बा सीतेन सन ११७३ मोरो रामचंद्र याजकडे

ले.६७ श्री. शके १६८५ ज्येष्ठ व. ७
इ. स. १७६३ जून ३

पैा छ २५ जिलकाद
सुा अर्बा सितेन सन ११७३
मुा चांदवड.

सौा सपन्न मातुश्री बाई सौ। मातुश्री काकुबाई वडीलाचे सेवेसी आपत्ये भिउबाने साा नमस्कार विनती उपरी येथील क्षम ताा जेष्ट वद्य ७ जाणून सुखरूप आसो विशष इकडील बर्तमान तरी आविध राजापुराबरी आहे पुढे कोणीकडे जाईल हे न कले निबगावचे वर्तमान पूर्वी सेवेसी लख्यासमागम् लिहून पाठविल आहे त्याजवरून बिदित जाल च असेल साप्रत्य बर्तमान तरी कनरसर व पूरची पेवे मागाहून तलगावीचे मुकामातून सर्व नेली काणी समयास नाही याजकरिता सर्व गला गेला यादोबा आपले गावी आहे भाडेताडे करून बाफगावास नेला असता तरी काही गला वाचता परतु काणी समाचार घेतला नाही यामुल सर्व झाडियानिसी पेव नेली सेवेसी कलावे यानतर निबगावचा बाग गुरे खाऊन जातात त्यास काणी येईल त्याजसमागमे मोरोपतास ताकीद लिहून पांठविणे म्हणिजे राखतील नाही तरी झाडांची खराबी होते येसु बोमणा ही मला टाकोन जाणार त्याही मळ्यातील झाडें लोक तोडतील याजकरितां लिहिल आहे बहुत काय लिहिणे हे विनती

राजश्री दादाजी व राजश्री माधवरावजीस साा नमस्कार लिा परिसीजे बहुत काय लिहिणे हे विनती

सेवेसी निरो राम साा नमस्कार विनंती लिखितार्थ परिसिजे आम्हास येथ्या समयांत न टाकणे सर्व भाडे व वस्त्रें गेली कलले पाहिजे हे विनती

लेखांक ६८

१६८५ ज्येष्ठ व. १०
१७६३ जून ६

श्री.

तीर्थरूप सौभाग्यादिसंपन्य मातुश्री बाई व काकू वडिलांचे शेवेसी

आपत्यें सदासिवाने व कृष्णरायाने चरणांवर मस्तक ठेऊन सां नमस्कार विनंति येथील कुशळ जेष्ठ वद्य १० मुा कृष्णांतीर वडिलांचे आसीर्वादे करून येथास्थित आसों विशेष साप्रत्य वडिलांकडून आसीर्वादपत्र येऊन वर्तमान कळत नाहीं याजमुळें परम चिंता लागली आहे तरी वाडिली आपले कुशळवृत तपसिले लेहून संतोशावाप्ती केली पाहिजे यानंतर इकडील बातमीचें वर्तमान येकिल्यात आले कीं पूर्वी जगजीवन पंवार वगैरे नासीक चांदवड प्रांते आले होते त्याचा बदनक्ष हाऊन माघारे आले हे मोगलास शैल्य जाले याजमुले फिरोन त्या प्राते फौज रवाना केली ते तिकडे येणार चांदवडास हि शह देईल त्यास तुम्हीं सावध राहून इद्राईकडे जाण्याची सोये आसिली तरी जावें सर्व गोष्टीने सावध आसावें आपले वृत वर्चेवर लिहीत जावें भागानगर प्रांते आलो तेथून नबाब बसाल्तजंग संनिध होते याजमुळें श्रीमंत व राजश्री सुभेदार त्याचे भेटीस्तव कृष्णांतीरीं सुगुर किला येथ येऊन भेटी जाल्या त्याजला समागमे घेऊन निजाम आलीचे पारपत्य करावें येदं निमित्य लस्कर येथून माघारे फिरलें जाले वर्तमान लिा होईल ते लेहनं पाठऊ बहुत काय लिहिणे लोभ कीजे हे विनंति

चिरजीव राजश्री दादाजी माधवराव व मथुराबाईस आसीर्वाद गोविंदपंतास नमस्कार वर्तमान सविस्तर लिहिणे रघुनाथभट लोणकर यासि नमस्कार

तीा राजश्री सकंभट काकास नमस्कार तीा रा त्रिंबकपंत दादास नमस्कार

पौ छ १५ जिल्हेज़ आधीक आषाढ सुा आर्बा सितेन ११७३ मुा चांदवड

लेखांक ६९

श्री.

१६८५ अ. आषाढ व.१२
१७६३.जुलै ७

राजश्री सदासीव गगाधर व कृष्णराव गगांधर गोसावि यांसि

छ. अखंडीत लक्ष्मी आलंकृत राजमान्ये श्री आहिल्याबाई होलकर दडवत विनंती उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीये लिहीत जाणें विशेष तुम्ही पत्र पाठविले ते पावोन लेखनार्थ अवगत जाला बसालतजगांस तीर्थरूप राजश्री तात्या आणावयास गेले आहेत त्याजला घेऊन सात आठा कोसावर मागे आले आहेत येका दो दिवसानी लस्करास सामील होतील म्हणून लिा ते सर्व कलो आले येशास ईकडील वर्तमान सविस्तरे * तीर्थस्वरूप राजश्री सुभेदारास लिा आहे त्याज वरून कलल

* म्हणजे मल्हारराव होळकरास

तिकडील वर्तमान वरचेवर लिहीत जाणें रवाना छ २५ जिल्हेज बहुत काय लिहिणे हे विनंती,

मोर्तब सुद

ले. ७० १६८५ अधीक आषाढ व. १३
१७६३ जुलै ९

पौ छ १९ मोहरम आषाढ सुा आर्बा सितेन सन ११७३ मुा चांदवड

श्रीमोरया.

श्रीयासह चिरंजिव राजश्री दादाजी व तथा राजश्री माधवरावजी याप्रति सदासिव गंगाधर व कृष्णराव गंगाधर अनेक आसिर्वाद उपरि येथील कुशल ताा अधिक आषाढ वद्य १३ त्रयोदसी मुकाम नजीक गुंजोटी प्रांत तुळजापूर जाणून सुखरूप असों विशेष तुम्हाकडून चांदवडचे मुकामचे पत्र पाठविले त्यावरून सविस्तर वर्तमान कळले ऐसें च निरंतर पत्री संतोषवीत असिले पाहिजे यानंतर इकडील वर्तमान तरी नवाब बसालतजंग यास आणावयाकरिता तीर्थरूप गेले होते ते नबाबास घेऊन आले येथे पाच साहा मुकाम जाहाले निजामअलीखान अवश्यानजीक आले असत त्याचा आमचा मुकाबला व्हावयासि सोळा सतरा कोसाचे अंतर आहे श्रीमंताचा निस्चयें हा चि की मोंगलासी जुंझावे यश देता ईश्वर आहे ऐसा इत्यर्थ करोन तमाम सरदारास बलावणी करून मसलत करून सर्वाचे मनोधारण करितात ऐसा प्रसंग येऊन पडिला आहे निदानी शत्रूस पाठ देता येत नाही ऐसे दृढतर करून इतकीयात त्याजकडून सलामामलत जाहाली तर उतम च आहे नाही तरी दोती रोजा त्याचे आमचे जुंझ मातबर होईल तुम्ही येथील प्रसंगी मातुश्री अहिल्याबाईचे मर्जीनरुप वर्तुन लोभ करीत ऐसे करीत जाणे तीाा राजश्री त्रिंबकपंत दादास व राजश्री नारोपंत नानास पत्रे पाठविली आहेत त्यांसि प्रविष्ट करून प्रत्योतरे पाठऊन देणे निबगावाकडील नुकसान काये काये जाले हे लिहिणें परसातुन काये वस्त भाव गेली आहे हे लिहिणे काकूच्या शरीरास सावकाश कोठपर्यंत आहे हे ल्याहावे जोशीबावा आले येणेकडून चित्ताची खातर जमा आहे बहुत काय लिहिणें हे आसिर्वाद

विनती सेवक विसाजी सामराज दोनी कर जोडून सिरसाष्टाग नमस्कार विनति विज्ञापना कृपा करून सेवक लोकास नमस्कार लिहिला त्याजवरून बहुत समाधान जाहले सदैव पत्र पाठऊन सेवकाचा सांभाल केला पाहिजे हे विज्ञापना

ले. ७० श्रीमोरया

राजश्रीया विराजित राजमान्य राजश्री बाजीपंत स्वामीचे सेवेसि पो। गंगाधर यशवंत साष्टांग नमस्कार विनंति उपरी येथील कुशळ जाणूनं स्वकीये कुशळ लेखनं करित गेले पा। विशेष नरसिंगराव जाधव दंहिठणेकर याचे नालबंदच्या यैवजाची नेमणूक तुम्हाकडे जाली आहे त्यास मशारनिलेचा यैवज अद्याप पदरी न पडला म्हणून कळो आले यैसियास याजला तयार होऊन जलद आले पाहिजे तर याचे वराते प्रमाणें यैवज यास पत्र पावताच द्यावा दुसरे कडे मोबदला जाला असेल म्हंणून आनमान कराल तरी याची नेमणूक आगोधर वाफगांवीच होऊनं चिठी तुम्हीं घेऊनं गेला यैसे आसोन आद्याप यास यैवज न पावला हे कोण गोष्ट याउपरी कोणे विसी अनमान न करितां मशारनिलेचा यैवज कराराप्रमाणें पावता करावयाचा बोभाट परतून नये तो अर्थ करणें माणूस चागले सामानं सिद्ध होऊन आले पाहिजेत आपले ममतेचा असेत यास्तव लिा प्रमाणें याचा कार्यभाग उरकून दिला पाहिजे लोभ असो दीजे याचा यैवज नेमणूक केली यासि पावणे हे विनंति

ले. ७२ १६८४ अ. आषाढ व. ८
१७६३ जुलै ३

श्री.

नकल

राजमान्य राजश्रि जिवाजी आबांजी
स्वामीचे सेवेसी

सेवक गंगाधर येशवंत नमस्कार सुा सलास सितैन मया अलफ तुम्ही कार्य करते म्हणून तुम्हास काा नेवासे बुा व बहिरंवांडी येथील कुलकर्णाची गुमास्तगिरी तुम्हांस सागितली आहे तरी पाटील माहाजन याच्या गुजारतीने लावर्णाचा दाखला व कच्या खर्चाची जरसी व कचे जमेचा दाखला राखून इमाने इतबारें वर्तणुक करणे जाणिजे छ २१ माहे जिल्हेज हे विनंति

लेखांक ७३ श्री १६८५ अ. आषाढ शुा १५
१७६३ जून २५

राजश्रीया विराजित राजमान्य राजश्री वासुदेव पंत
फडणीस व राजश्री गोपालपंत स्वामीचे सेवेसी

पो हरी दामोदर नमस्कार विनंती उपरी येथील क्षेम तो। छ १३ जिल्हेज जाणून स्वकीये कुशल लिहित आसिले पाहिजें विशेष राजश्री गंगाधर येशवंत याचे इनामी गाव जागिरीचे जुनर सुभीयात आहेत त्यापैकी चादवडच्या मुकामीहून सर-

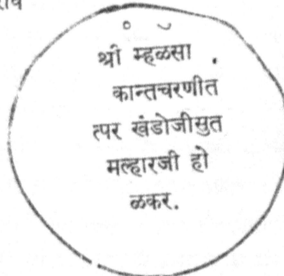
कारचे आद्न्याप्रमाणे तुम्हास पत्र पाठविले होते की राजश्री तात्याकडील गावे मौजे निंबगाव व कनेसर व गोसासी व पुर हे च्यार गावचे पत्र लिहून पाठविले की सदरहु गावची जप्ती उठऊन आमल मशारनुलेकडील कारकुनाकडे देवणे व जप्तीचा येवज देणे त्यास हाली राजश्री तात्याचे चिरजीव येशवंतराव यानी आम्हास पत्र लिहिले की सदरहू गावासी कटकट राजश्री सिदो तुकदेव करितात त्यावरून तुम्हास पत्र लिहिले आसे राजश्री सिदो तुकदेव यास सुभाहून ताकीद करून राजश्री तात्याकडील गावासी खटखट न करीत ते करवावे या उपरी गावचा बोभाट फिरोन येऊ न द्यावा बहुत काये लिहिणे हे विनंति"

रो रघुनाथ हरी नमस्कार विनंति उपरि परिसीजे हे विनंति

सदरहु असल पत्र रवाना निंबगांव हस्ते तुकु प्यादा आषाढ शुध ८ रविवार मोरो रामचंद्राकडे सुा आर्बा सितेन सन ११७३

ले. ७४ श्री १६८५ आषाढ ब. ६
१७६३ जुलै ३१

दस्तक सरकार राजश्री मालराव

होळकर तां कमावीसदारानी व चवकीदारान व ठाणेदारान व बाजे लोक जकाते मा। हाय सुा आर्बा सीतैन मया व अलफ सरकारचे जासूद जोडी तनि इंदूरास रवाना केल्यां आहेत त्यास मार्गी कोणेविसी मुजाहीम न हाता नदीनाला पार करून देणे जाणीजे छ १९ माहे मोहरम

मोर्तब
सुद

लेखांक ७५ श्री १६८५ आषाढ व. ६
१७६३ जुलै ३१

श्री म्हाळसा-
कांत चरणी त-
त्पर खंडोजी सुत
मल्हारजी हो-
ळकर

आज सरकार राजश्री मालराव होळकर ता। मोकदम मौजे कुसंबे प्रां। ठाण सुा। आर्बा सीतैन मया व आलफ राजश्री गंगाधर येशवंत यांचे कांठीचे बैल कसबे पिंपलगांव बसवंत प्रां। चांदवड येथे रात्रीस दावण कापून बैल सर १२ बारां चोरी गेले त्यांचा मांग पींपलगांवकर कोळी बावांजी यानें मौजे मजकुरी बुंधा व भिकारी कोळी यांचे आंगी मुदा दोन बैलाचा व गगांजी कोळी मौजे पींपरखडे प्रा। मजकूर यांचे साक्षीनंसी लाविलां तेंव्हा बुधा व भिकारी म्हणु लांगले की तुम्हीं कोठवले यांसी घऊन येणे हे दोन बैल व आणंखी दहा बैल येैसे बारा बैल कोठवला बलखून घेऊन जाईल येैसा करार जालीया उपरी फीरोन पंधरा दिवसानी पींपलगावकर कोळी बल मागावयांसी गेला तेंव्हा बदमामलीच्या गोष्टी सांगुन बैल देईनांत म्हणोन हुजूर विदीत जाले त्यावरून हे पत्र सादर केले असें तरी कोलीयांसी ताकीद करून सरकारचे खास बारदार व ढलायेत पाठविले आहेत त्यांचे स्वाधीन बैल बारा करणें येविसी फीरोन बोभाट आलीयां तुमचे व कोळी याचे पारपत्य करून बैलाचा निकाल करून घेतला जाईल बुंधा व भीकारी हे दोघे गांवावरून गैर हजीर जाले तर तुम्हांस जाब करावा लागेल बैल तुम्हांपासोन घेतले जातील जाणीजे छ १९ मोहरम

ले. ७६ श्री १६६५ आषाढ व. ८
१७६३ आगष्ट २

पो० छ २७ मोहरम ऊर्फ आषाढ मास सुा। आर्बा
सितेन सन ११७३ मुा। चांदवड.

तिर्थरूप सौ मातुश्री बाई वडिलांचे शेवेसी

आपत्यें सदासिवाने व कृष्णरायाने चरणावर मस्तक ठेवोन कृतानेक साष्टांग नमस्कार विज्ञापना येथील कुशल ता आषाढ वद्य ८ सोमवारपर्यंत सुखरूप जाणोन स्वकीयें कुशल लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष वडिलाकडील आसीर्वाद पत्र जासुदा समागमे सोनारीच्या मुकामी आले ते पावोन सविस्तरार्थ विदीत जाहाला तीा सौ मातुश्री काकुचे उत्तरकार्य यथास्थित केले श्रीनें मोठा विषात केला बरे श्री इछा प्रमाण मानवी उपाये नसे निंबगांवाकडे वगैरे राजश्री मोरो रामचंद्र यांस पाठविलें गावास बैलढोरास येक हजार रुो देविले म्हणोन पत्री आज्ञा त्यास गांवास पोटास दिल्हे हे उतम केलें पुढे ही कौल देवोन उत्तम प्रकारें आबादी होय ते करवावे व चिरंजीव दादाजी व माधवराव याचे सांतवन वडिली करावें इकडील वर्तमान तर श्रीमंत सह नागतलीयाचे सुमारे येजमानआदि सर्व आले पुढें नगरा सनधि गेल्यावर जिकडे जावयाचा निश्चय होईल ते शेवेसी लेखन होईल तगाईच्या विषी मजकूर तीर्थरूपांच्या कानावर घातला त्यानी आज्ञा केली कीं उत्तम केलें परंतु हांगामी उगऊन घ्यावे येसे सांगितले त्या प्रो करावें बहुत काय लिा लोभ कीजे हे विनंति

तीा सकंभट काका स्वामी वडिलाचे शेवेसी सां नमस्कार कृपा लोभ आसोदीजे इकडील वर्तमान तर तीर्थरूप सो मा बाईच्या पत्रावरून कलेल लोभ कीजे हे विनंती

इहैव गोविंदपंत स्वामीस लिा परिसीजे हे विनंती

ले. ७७ श्री. १६८५ ज्येष्ठ व. ८
१७६३ जून ४

श्रियांसह चिरंजीव विजईभव राजश्री आन्याबा व कुशाबा यांसी प्रती सौ आनपूर्णाबाई कृतानेक आसीर्वाद उपरी येथील कुशल ता जेष्ट वद्य ८ आष्टमी मंदवार पावेतों पावेतों समस्त सुखरूप जाणून तुम्हीं स्वकीयें कुशल लेखन करोन संतोषावाप्ती केली पाहिजे दोन मास जाले तुंम्हाकडून कुशलतेचें पत्र येऊन चित संतोषाते पावत नाही याजकरिता जान उद्विग्न आसे तरी येसे न करांवे सदैव आलिया वार्तिका समागमें पत्र पाठऊन संतोषाते पाववीत जावें इकडील वर्तमान तरी निंबगावचे वर्तमान दो पत्रीं लिा आहे त्याजवरोन कळलें च आसेल वारंवार काये लेहावें येवनाकडील वर्तमान तरी पुरंदरची व सिंहगडची व लोहगड व राजगडची माची येद्या तमाम लुटून धार माथा पावेतो गुढी लुटून पुणे व वाघोली लुटून जाळून टाकिली पुण्यांत येक हवेली मात्र श्रीमंताची राहिली बाकी कांही राहिलें नाही

देशांत थोर आनर्थ जाला कितेका स्त्रियांच्या इजती घेतल्या त्याचा परिहार कोठ-पावेतों लेहावा संकळीत मात्र लिहिले आसे खांसा मोगल व अगदी फौजा सितर कोंहमडी पावेतो गेले पुढें शहरास जाणार आणि विनायेकदास व करंडा व जगजीवन पंवार नासीक व चांदवडाकडे येणार याजमुळें इकडे फार अतिशये गलबल जाली आहे चांदवाडच्या किलयावंरी वस्तभाव ठेविली त्याचे रक्षणास काळोजी डावऱ्या ठेविला आहे व कुटुंबास राहावयासी जागा घर इंद्राईचे बाले किल्यावंरी बांधले त्यासी शंभर सवा से रुपये लागले तीन च्यार खंडी पावेतो गला हर जिनस व तूप तैल चढविले आहे घर आद्यापी तयार जालें नाही आठा चौं दिवसा होईल चिरंजीव सौ पार्वतीच्या शरीरी ज्वर अद्यापी आहे रो बगाजीबावा वैद्य औषध देतात परंतु अद्यापी गुणास येत नाही आरोग्य होईल तो सुदीन आसे रो कुसाजी गोविंद याची चिठी रो धोंडाजी नाईक नवाले यांजपासी आहे धामधुमीमुळें काही अद्यापी चिठोचे कार्य होऊन येत नाही तुम्हाकडील वर्तमान श्रीमंत रो दादा व राजश्री सुभेदार हे त्या प्रांतीहून कितीकां दिवसां इकडे येणार छावण्या कोणे स्थळी होतील तुमचे आगमन कधीं होईल हें सविस्तर वर्तमान लिहून पाठवणें सारांश बहुत सावधपणे बुधीने वर्तणूक करोन शरीर संरक्षण करणे भेटी होईल तो सुदीन आसे. *बहुत काये लिहिणे हे आसीर्वाद

ले. ७८ १६८५ ज्येष्ट व. ८
१७६३ जून ४

गोविंद राम याचें 'आन्या व बापू' यास पत्रः--

आमचे वर्तमान तरी सौवती मातुश्री बाईच्या आज्ञे प्रा वर्तणूक करीत आहों परंतु येथील सर्वांची मर्जी रक्षून श्रीमंत राजश्री तात्यांची कृपा होये तो अर्थ घडोन तेता दिसत नाही वाफगांवी मुले मनुश्ये खर्चावांचून हैरान आहेत लेकांचे देणें त्याची निकड आणि आम्ही आपले पदरी साडे तीन महिने जाले आहो पनास रुो कर्ज जालें पुढें आणखी होणार त्याची गती काये करावी आम्हास घरच्या धंद्याचा आटोप

---

* 'बहुत काये लिहिणे हे आसीर्वाद' हीं अक्षरें अनपूर्णाबाईच्या हातची आहेत. बाकीचें सर्व पत्र 'गोविंद राम' नांवाच्या कारकुनाच्या हातचें आहे. त्यानें स्वतंत्रपणें दुसरें एक पत्र 'आन्या व बापु' यांस या च वेळीं लिहिलें आहे. त्यांतील प्रारंभीचा लांबलचक मायन्याचा भाग गाळून बाकीचें पत्र पुढील लेखांकांत दिलें आहे. या पत्रांत 'सुदीन असें यापैकी 'से'च्या पुढे पूर्णविरामाचें चिन्ह आहे. इतर कोणत्याही पत्रांत आम्हांस हें चिन्ह आढळलें नाहीं.

होणार नाही मग परिणामी श्रीमंतानी रागे भरावे आणि नाहक आपली दुर्दशा करोन घ्यावी हे गोष्ट उतम नाही घरच्या कारभारांत आम्हास येश प्राप्त होणार नाही याजकरितां श्रीमंतांस विनंती करोन घरी हर कोण्हास ठेवावें आणि कृपा करोन मजला हरकोठे आन्नास लावावें हे हि माझ्या दैवानुरूप घडोन न ये तरी मजला आज्ञा देवावी आपले च नाव घेऊन हर कोठे पोट भरोन श्रीमंताच्या आज्ञे प्रा मर्जी राखोन च्यार महिने चाकरी केली मुले मनुर्ष्ये गांवी उपासी मरतात आणि आम्ही येथे टुकडे खाऊन बसलों यांत आपल्यास सर्वथा चैन पडत नाही कृपा करोन पत्रोतर पाठवावयासी आपण समर्थ आहेत दोनच्यार पत्रे याच रीतीने रुक्ष लिहिलीं म्हणोन रागास न यावें घरचे कामास माझा टिकाव होणार नाही म्हणुन मी पहिले च बिनती करीत होतो बरे मर्जी प्रा च्यार महिने गुजराण केली बहुत काये लिहिणे कृपा लोभ वृधी करावी हे विनती

लें. ७९ श्री मोरया पै. १६८५ अधीक आषाढ वद्य १०
१७६३ जुलै ५

पौ छ २३ जिल्हेज सुा आर्बा सितेन
सन ११७३ मुा चांदवड

चिरंजीव विजईभव राजश्री दादाजी व माधवराव यासी सदासीव गंगाधर व कृष्णराव गंगाधर आनेक आसीर्वाद उपरी येथील कुशल जाणुन स्वकुशल लिहित जावे विशेष तुमची पत्रें आली तीं मुकाम कलबुर्गे येथे पावोन वर्तमान सर्व अवगत जाहाले तीा सौा माा काकूच्या शरीरास स्वस्थता जालियाचे वृत्त न लिहिले उपाय वाा राजश्री बगाजी भाऊ करितात म्हणोन लिहिले तेणे करून चिंतातुर आसो तर आरोग्यतेचे वर्तमान सविस्तरे लेखन करावे व दरबारास प्रहर साहा घटिका नित्यानी जात जावे त्या प्राते आता दगा होणार नाहीं येवनास इकडील पायेबंद बसला या मुले फौजा आपल्या जवळुन कोठे पाठविणार नाहीं वरकड वर्तमान तर्थिरूप सौा माा बाईच्या पुत्रावरून कलो येईल तुम्हीं सविस्तरें पत्रें पाठवीत जाणे तर्थिरूप व आम्ही शरीरे करून सर्व कुशल आसों बहुत काय लिहिणें दरबारी वर्तमान येक दोनदा सविस्तर लिहिणें हे आसीर्वाद

* राजश्री गोविंदपंत स्वामीस साा नमस्कार लिा परिसिजे .... हे दिवस कालक्षेपाचे आहेत यैसे नाहीं परंतु काल घोर आला यास्तव गुदराण मात्र करावी यैसे आसे आम्ही हि त्या प्रांते च येत आसो तुम्ही आपलें चिताचे समाधान राखोन आसावे जैसे करून कालक्षेप चाले तो च आर्थ कर्तव्यांत येईल हे विनंति

---

* हा गोविंदपंत म्हणजे गोविंदराम नांवाचा कारकून अन्नपूर्णाबाईजवळ होता तो. त्यानें ले. ७८ मध्यें 'मुल मनुष्यें गांवीं उपाशी मरतात, आपल्यास सर्वथा चैन पंडत नाहीं' असें लिहिलें होतें त्यास अनुलक्षून हें उत्तर लिहिलें आहे.

ले. ८० श्री मोरया १६८५ ज्येष्ठ शु. १५
१७६३ मे २७

पौ छ १ जिल्हेज आधीक
मुा चांदवड सुा आर्बा
सितेन सन ११७३

चिरंजीव विजईभव राजश्री दादाजी व माधवराव यासि प्रती गंगाधर येशवंत आसीर्वाद उपरि येथील कुशल ताा जेष्ठ शुध १५ पावेतो कुशलरूप आसों विशेष मागे तुंम्ही पत्र पाटविले होतें त्यात चादवडचे माचीचे वर्तमान लिहिलें त्यावरून तुम्हांस इद्राईस जावयास येकं दोनदा लिहिलें त्यावरून तुंम्हि गेला आसाल कदां [चित] येवनाचा शह टलला म्हणोन राहिला असाल तरी हरगीज न राहाण या उपरी लौकर जाणें जगजीवन पवांर व राजाराम बाबूराव यासि आपल्याकडील फौजानी गारत केले यास्तव येवनाची चाल नासीक चादवड इकडे होणार यास्तव बहुत खबरदारीने राहुन निर्भय आसरास जाऊन राहाणे चादवडचे माचीस पाण्याचे दुर्भिक्ष इत्काच पेच यास्तव इद्राईस जाऊन राहाणे बहुत काये लिहिणें हे आसीर्वाद

वे॥ राजश्री सकंभट यासि नमस्कार विनंति उपरी तुम्हीं तेथे आहां म्हणोन आम्ही निकालजी आसों तरी सावधानीने राहाणें हे विनंति

चिरंजवि राजश्री दादाजी व माधवराव यास आसीर्वाद लि॥ परिसीजे तुम्ही वरचे [वर] सदैव पत्र बिस्तारे पाठवति जावें सरकारची पत्रे येतात ती तुमची पुरती हाताने होत नाहीत याचे कारण तुम्ही न लिहिले तर सविस्तर याचे कारण लिहावें हे आसीर्वाद

लेखांक ८१ श्री. १६८५ कार्तिक शु. ९
१७६३ नोव्हेंबर १४

पै॥ छ १० जमादिलावल
मु॥ पुणे सु॥ आर्बा सितैन

श्रीमत राजश्री तात्या साहेबाचे सेवेसी

छ. आज्ञाधारक सुलतानजी लाभाते दडवत विनति येथील क्षेम ताा कार्तीक सुध ९ पावेतों येथास्थित आसो विशेष पत्र पाठविले त्यात मजकूर की श्रीमित सुभेदार याच्या पत्रावरून कलो येईल म्हणोन लिहिले तर नवीन जागाच्या चौथाईबावत तट पडिला होतां दुर्तरफा ऐकत नवेतं तेव्हा श्रीमत राजश्री सुभेदार याजपासी बहुत प्रकारे बोलून पल्यावर आणिले येक खेडे न घ्यावे यैसा आग्रये होंता परंतु श्रीमताचे समाधान असावे उभयेपक्षी सतोष राहावा यास्तव समजाऊन सागोन दोन माहाल घ्यावे

रावेर व वैजापूर या च गावा खेरीज करून घ्यावे यैसा येत्यर्थ ठरोन निरोप घेतला परस्परे सतोष जाला यैसे आसता साप्रत श्रीमतास सतोंष नाही यैसे लिहिल्यात आलें त्यास जो तुमचा आमचा करार जाला आहें त्याप्रमाणे श्रीमतानी यैकावें आता आग्रह करणें सोईस नाही श्रीमत सुभेदार दोही माहालाखेरीज येक बिघा देंणार नाहीत तर जो करार केला आहे त्याप्रा कार्यें करून यावे येथे येक विघ्याची रदबदली चालणार नाही ज्यात सुभेदाराची मर्जी राहे ते करावे वरकड वर्तमान सौ मावसीबाईच्या पत्रावरून विदीत होईल यासिवाय तुम्ही कबूल केले तर तुमची आमची स्थीत राहात नाही तर साफ उठोन येणे पढरपुरचे व विसाजीपताच्या गावचे कार्य करून घेऊन यावे तुम्हास आपल्या गल्याची आण आसे बहुत काये लिहिणे कृपेची वृद्धी करावी हे विज्ञाप्ती

सेवेसी आपल्ये विसाजी शामराज सा। नमस्कार विनति विज्ञापना यैसीजे रा। सुलतानबानी लिहिले आहे त्याजवरून श्रुत होईल जे कर्तव्येंता करणे ते सावधपणे वडील करतील सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञाप्ती

ले. ८२ श्री

श्रीमंत राजश्री तात्या स्वामीचे

सेवेसी

विनंती सेवक बचाजी रंगनाथ कृतानेक सां नमस्कार विनंती येथील क्षेम जेष्ट शुध ८ मु॥ गोद स्वामीचे कृपे करूनै वर्तमान येथास्तित असे विशष स्वामी ब्रीजाहून देश्यास गले ते समई तोर्थस्वरूप बापु सेवेसी समागमें च देश्यास गलें त्यानी आमचें खासगत वर्तमान व गोहदकराचे सर्व निवेदन केले च असेलं त्या उपरी या प्रांती येवनाचा व जमीदाराचा दंगा मातबर जाला सबब जाटाचे मायेत सिरोन येथे राहिलों किले गालेरीची चाकरी करीत आहों हे वर्तमान राजश्री गोविद सामराज्याची भेटी होईल तेव्हा आमची वर्तणूक निवेदन करतील बहुत दिवस स्वामीच्या आगमनाची मार्ग प्रतिक्षा करितों जैसे जयेद्रथाचे दुख सागावयास अभिमिन्याने जीव ठेविला होता तदन्याये येथे बसोन राहिलो असो खासी स्वारी या प्रांतानजीक आली म्हणजे मार्गाचा सुभत्ता पाहून भेटीस येऊ स्वामीचे चरण द्रिस्टीस पडतील तो सुदन असे गोदकराचे वर्तमान रो गोविद सामराज सेवेसी वरचेवर लिहितात म्हणून विस्तारे न लिहिले आपली खासगत विनंती तपसिलवार न लिहिली की लेकराची चिंता वडलास च असती दर्शन जालिया नंतर सर्व मनोरथ पूर्ण होतील हा भरवसा जाणून बेफिकीर असो आमचे घरचे वर्तमान श्रवण असेल ते ल्याहावयास आज्ञा जाली पो सेवेसी श्रुत हाये हे विज्ञप्ती
